

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HÍRDETÉSEK.
5-basabos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitótér 100 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyetemi
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény
Társaság.
József tőbérzegről 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, szeptember 4.

A kriptá ajtaja bezárult.

Kölcsey-egyesület
Aradon

A kriptá ajtaja bezárult. A *Circumderunt me* utolsó akkordjaival együtt lezajlott a nagy megbékülés aktusa. Vásárhelyi Béla munkás keze nem alkot többé, agyából nem pattan ki immár új eszme. Aki életében sohasem szenvedhetett a tanyaságot, most megbékült az örök nyugalással, amelyben nincsen tett, nincsen alkotás és nincsen munka.

A nagy temetési menet végighullámozott a pezsdülő élettel teljes városban, amelyben a munka örök dírambusát harsogja a megállás nélküli sürgés-forgás. Az ideges, lüktető Élet kísérté ki utolsó útjára a halottat. Az Élet, amely nem ismeri a külsőségekben való gyászt, amely a fejlődés megszakíthatatlan folyamatában igen keveset törődik az egyénnel: ma megérezte, hogy sokkal tartozik ennek a halottnak. Mert Vásárhelyi Béla sokkal, nagyon sokkal járult hozzá, hogy Arad élete odáig fejlődhesen, ahol most tart.

De a temetésnek nem az adta meg az igazi jelentőséget, hogy a koporsót ezrek kísérték utolsó útjára. Nem a gyász-

ruhák sokasága, nem az a sötét pompa, mely külső megnyilatkozása volt annak a szeretetnek és megbecsülésnek, amely Vásárhelyi Bélát mindenkor körülvette. A virágos koszorúk, a nehéz selyemszalagokon pompázó aranyos felírások csak azt jelentették, hogy az elmulás okozta gyászt sokan érzik. Az igazi jelentőséget azonban az a csoport adta meg a temetésnek, amelyben Vásárhelyi Béla politikai ellenfelei gyűltek össze, hogy tiszteletüknek és gyászuknak kifejezést adjanak a nagy halottal szemben.

Emberek, akik egy életen keresztül éles és elkeseredett harcot, sokszor személyi harcot vívtak azok ellen, akik más táborban voltak, mint ők; emberek, akiket elvi különbségek egész tengere választott el Vásárhelyi Bélától; emberek, akik a magánembert sohasem választják el a közéleti egyéniségtől: ma megbékélve jöttek el a ravatalhoz, lerovandó azt a tartozást, amelynek lefizetését eddig a külső körülmények megakadályozták. Azt a tartozást, amely Vásárhelyi Bélának, a

mindig konciliáns, mindig ideális, de azért kemény és határozott ellenfélnek szólt.

Szép és meghatározó volt ez a megbékülés. Szép, mert azt mutatta, hogy a politika elfogultsága nem nőtt akkorára a nagy halott egyetlen ellenfelében sem, hogy az ő egyéni kvalitásait, harcmodorának előkelőségét és életének áldással dus munkáját értékelni ne tudná. És meghatározó volt, amint meghatározó minden olyan eset, melyben csak halála után értik meg valakinek az intencióit. Súlyos félreértések, nehéz megpróbáltatások után Vásárhelyi Bélának is ez a sors jutott. Előbb meg kellett halnia, hogy megértsék azok is, akik eddig nem akarták, vagy nem tudták megérteni.

Ez a megbékülés mutatja a legszebben, hogy a halál nem jelent elmulást is. Nem jelenti elmulását sem annak a munkásságnak, sem azoknak a terveknek és eszméknek, melyek annyi energiát, annyi erőt kölcsönöztek Vásárhelyi Bélának az élet küzdeleiben. A kriptá ajtajának bezárulása csupán azt jelenti, hogy Vásárhelyi

Arad közel jövője.*

Írta: Vásárhelyi Béla.

Nem új keletű, de folyton fokozódó bajnak ismerjük azt a válságot, melyben városaink jó formán kivétel nélkül vergődnek és amely válság két irányban is hátráltatja, sőt veszedelmes fenyegető természetszerű fejlődésüket és felvirágozásukat. Egyfelől községi háztartásuk nehezebben felelhet meg a folyton emelkedő közigazgatási és kulturális igényeknek, másrészt a lakosság megélhetési feltételei is egyre súlyosodnak, szóval épp oly drága magának a községnek, mint egyes polgárainak az élete; s mivel e helyzet aggasztóan rosszabbodik, életkérdéssé vált keresni és megtalálni azokat az utakat és módokat, amelyek követése és alkalmazásával a válságra vezető irányzatnak gátat vetni s a község életét az egészséges fejlődés útjára terelni lehetne.

Főlösileges volna behatóbban foglalkoznunk az ez irányban idáig volt becsületos törekvések és körültekintő intézkedések balsikerével. A tények bizonyítanak, a bírálatot pedig jelen fejtegetésünk pozitív célja mellőzheti. Elég

egyszerűen rámutatnunk arra, hogy a legszigorubb takarékoskodás sem lendít számabavehetőleg a bajon, de másrészt egy község életszükségletein takarékoskodni annyi, mint annak szervezetét fejlesztés helyett sorvasztani. Ami pedig a városok állami szolgáltatásainak s kiszájtított javadalmainak utólagos rekompenzációját illeti, ezek éppoly bizonytalanok, mint amilyen távol vannak, s megvalósulásuk esetén sem ígérnek radikális orvoslatot.

Amitől tehát a fent érintett kedvezőtlen viszonyok javulását várhatjuk, az már csak városunk forgalmának olyatén emelkedése lehet, mely egyrészt a lakosság megélhetésének feltételeit könnyebbé teszi, másrészt pedig a községi háztartás számára újabb bevételi forrásokat teremt. A város anyagi felvirágoztatásának tehát legfőbb és legsürgősebb érdeke megtalálni és megvalósítani azon módokat, amelyek a forgalom természetszerű fejlődését gyorsítják és az említett célok felé irányítják.

Az ezen célok szolgálatában álló s az események által nálunk amúgy is nagyrészt napirendre tűzött kérdések annyira összefüggőnek egymással, hogy tisztázásuk azoknak a maguk egészében való egységes megvitatását és méltatását igényli.

Köszönettel mindjárt a hídaknál, miután

ezek ügye most a legaktuálisabb, és a műszokban álló megoldások csekély haladéka csak még inkább sürgeti, hogy a döntő tényezők hamarosan tisztába jöjjenek vele, s a legcél szerűbb tervek megvalósítására azzal az egyértelműséggel törekedjenek, a mely az ilyen nagyszabású és nagy horderejű vállalkozások zavartalan és késedelem nélküli létesítéséhez szükséges.

Itt természetesen a hidak elhelyezésének kérdése áll az előtérben. Abban mindnyájan egyet értünk, hogy az Ujaradra vezető hídnak az új-aradi főút tengelye irányában kell kiépülnie. A várba vezető hídnál a természetes irány a városházi volna, de nem tartom azt se nagy szerencsétlenségnek, ha az Eötvös utca tengelyébe épül ki; ez esetben nagyon valószínű, hogy utódaink szidni fognak érte, de mi akkor már csendes emberek leszünk és lelkiüdvünknek nem lesz hátrányára az erősebb kritika sem. Engem már eleve megvigasztal a tudat, hogy az emberi gyarlóság sok dolgot intézett el fonákul. Itt van például az eskütéri híd Budapesten; akarva se lehetett volna esetlenebbül félre tolni a pesti oldalon és jobban neki vezetni a hegynek Budán. Csinálta pedig három minisztérium, a közmunka tanács, az országos mérnök-egylet és a főváros tanácsa.

* Vásárhelyi Bélának Arad jövője című tanulmányából vesszük ki ezt a részt, amelynek igazságai ma sem veszítették el aktualitásukat.

Bélából, az egyénből a mai naptól fogalom lett. Fogalma a polgártársaiért, városáért és megyéjéért lelkesedő önzetlen embernek, akiben tiszta szándék, munkabírási és idealizmus egyesül az emberi sziv minden nemes indulatával. Az egyént meggyászoljuk, megsiratjuk. De az a fogalom, mely a mi halottunk nevében van, könnyebbé teszi a nehéz fájdalmat.

Temetés után vagyunk. Arad polgársága kikísérte a sirbaltába azt az embert, aki maga is testestől-lelkestől polgár volt, a szó nemesebb értelmében. A munkásság ezrei megadták a végtisztességet a nagy munkásnak, akinek mindig jutott ideje arra, hogy az ő érdekeikkel is törődjen. Es az őszbe hajló nap verőfényében, a sötét gyász perceiben vigasztaló tudatként él bennünk a hit, hogy az elhunytat nem követte pihenő helyére, csupán a tisztelet és szeretet. Harag, szemrehányás, gyűlölködés nem illette őt: a megbékülés teljes és utógondolat nélkül való volt. Annyira teljes és annyira utógondolat nélkül való, hogy a Vásárhelyi Béla szellemi hagyatékából az ő egykori ellenfeleinek legalább is akkora rész fog jutni, mint azoknak, akik a nagy halottat fegyvertársuknak tekinthették. A kripta bezárult, a halottat eltemették. De azért Vásárhelyi Béla nem halt meg.

§.

A főispánok és a szövetkezetek.

Andrássy bizalmas rendelete.

(Kiskereskedők veszedelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Vagy két hét előtt megirtuk, hogy *László Gyula* honti és *Kállay Ubol* csikmegyei főispán érthetetlen módon nagy akciókat fejtenek ki a fogyasztási szövetkezetek érdekében. A két főispán — a mire még eddig nem volt példa — *közigazgatási tisztviselőik útján* alapítanak szövetkezeteket, fejlesztik a szövetkezeteket és az ő nagy hivatalos apparátusukkal csatlakoznak a konkurenciát annak a kiskereskedőnek, akinek adóállásából is éppen az ő hivatalos fizetésüket kapják.

Ismételjük, némileg érthetetlen volt a főis-

pán uraknak ez a hirtelen való felbuzdulás, ma azonban már értjük a dolgot. Értjük, mert kitudódott, hogy *Andrássy* belügyminiszter *bizalmas rendeletet* intézett a vármegyék főispánjaihoz, a szövetkezeti ügytámogatásajtárgyában. A belügyminiszter megbízta a főispánokat, hogy a járási tisztviselők útján szerezzék be a községekre vonatkozó adatokat, nevezetesen, mely községekben működnek már szövetkezetek és mely községekben vált szükségessé fogyasztási, illetőleg hitelszövetkezetek létesítése. A belügyminiszter végül megjegyzi, hogy a *Hungary* és a *Magyar Gazdaszövetség* központi igazgatósága a megalakuló szövetkezetek szervezése céljából, az illető községi előjáróság kívánságára készséggel rendelkezésre bocsátja központi tisztviselőit.

Igy már némileg érthetővé válik a dolog. A főispánok tehát *felsőbb rendeltetésre* cselekszenek és a központi batéria irányítja az agrarizmus vidéki áramait. Hivatalosan, nagy apparátussal tenyészlik a szövetkezeteket Magyarországon, sőt az állam egyenes összeköttetésbe lép a szövetkezetek központi igazgatóságával.

Rendben van. Eddig csak a papok támogatták a szövetkezeteket, most már a főszolgabíró is a pudri mögé áll. Eddig a szövetkezetek csak adókedvezményeket élveztek, most a szatócások nem kedvezményes adójából fizetett szolgabírák veszik ezt az intézményt pártfogásukba. Eddig csak azzal álltunk egyedül Európában hogy a szövetkezet bárkinél — nem szövetkezeti tagnak is! — eladhatott, most még egy gyönyörű unikumra tettünk szert: a hatóságilag pártolt szövetkezetre és ami ezzel együtt jár: a hatóságilag sanyargatott kereskedelemre.

Valóban, gyönyörű egy irányzat az, amely most lábra kap. Az egész ország közgazdaságát mintha csak egy nemesi kastély tornácáról dirigálnák. A kereskedők — akik négy-öt éve zúgolódnak a szövetkezetek ellen — még mindig nem találják meghallgatásra. Szavukat meg sem hallják, írásbeli betérjesztéseiket el sem olvassák, panaszokról tudomást nem vesznek. Csak akkor és annyiban gondolnak rájuk, amikor még jobban kell őket nyomni és a dolgozó kispolgárságnak újabb konkurrenciát nyakába varrni.

Igy akarnak hát az urak ipart fejleszteni. Ugy akarják megteremteni a magyar ipart, hogy előbb töntrereszik első alapfeltételét, a magyar kereskedelmet. Nagyszerű gyümölcsös-

ket akarnak szedni a fáról és előbb annak tövét leforrázzák. Ilyen módon akarnak ők virágzó közgazdaságot, jólétben uszó országot teremteni és így akarják a kivándorlást megakadályozni.

De csalódnak az urak. — a szövetkezeti ágensek és a grófi ambitusok közgazdasái, — ha ezt hiszik, hogy ez oly könnyen megy. A kereskedők nem veszik egyszerűen tudomásul ezt a káros bizalmas rendeletet, nem vágják magukat haptákba, hogy a kést annál könnyelműebben tehessek nyakukra. Akciókat fognak indítani ők is. A szervezett reakcióval és agrarizmussal, szembeállítják a szervezett munkát, a szervezett kispolgárságot. Hatalmas akciókat indítanak ők is és küzdeni fognak, nem papi és főszolgabírói támogatásért, nem adókedvezményekért, hanem a megélhetésért. Eddig nem kértek mást az államtól, most is csak a megélhetésüket szorgalmazzák. De ezt már nem kérik fogják, hanem követelni.

Kereskedők gyűlése Pankotán.

(Aradi vendégek. — A szövetkezetek Németországban és nálunk. — Panaszok az adókedvezés körül. — Kereskedelmi állásközvetítő Pankotán.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

A Pankota és vidéke kereskedőknek egyesülése vasárnap délután, a pankotai és környékbeli kereskedők nagy érdeklődése mellett tartotta évi közgyűlését. A közgyűlést ünnepelesebbé tette, hogy azon az egyesület meghívása folytán képviseltette magát az *Aradi kereskedők Köre*. A kör részéről *Tedeschi Viktor* elnök, *Keppich Zsigmond* igazgató és *Furagó Rezső* titkár jelentek meg a gyűlésen.

Az aradiakat a vasúti állomáson *Pavlovits Ignác*, a pankotai kereskedők egyesülete elnöke nagy küldöttség élén, szép beszéddel üdvözölt. A beszédre *Tedeschi Viktor* válaszolt, s kijelentette, hogy nemcsak az ily alkalmaknál hanem mindig, a mikor szükség lesz arra, készséggel és egész erejével rendelkezésére áll a vidéki kereskedőknek.

A közgyűlésen, amelyet a pankotai Fehér Kereszt szállóban tartottak meg, a pankotai kereskedőkön kívül többen jelentek meg *Világos*, *Magyarád*, *Szöllös* és *Drauc* kereskedői közül. A gyűlést *Pavlovits Ignác* elnök nyitotta meg, üdvözölve a megjelenteket, különösen az aradi vendégeket.

csa; áldását adja reá Szent Geilért. Nemde elég jó társaság arra, hogy tulságosan ne röstelkedjünk a magunk szegénységével.

Aradvárosa is elég szép rekordokat ért el ebben az irányban. Midőn a közóhaj már minden felől megnyilatkozott, hogy a közúti vasut heti placokon összevásárolt lovai helyett villanyal vontassa kocsiit — a villamvilágítást egy más társulatnak engedte át. Ezzel egyszerűen lehetetlenné tette a tervbe vett átalakítást, mert a villamos trakció, nembogy a berendezés költségeit nem tudta volna kamatoztatni, hanem még azonfelül is veszteséget okozott volna a társulatnak. Mig ellenben a villamvilágítási társulat a szolgáltatásainak szűk korlátai között csak éjjeli árammal dolgozhatik, ami ismét az utóbbi boldogulásának állja útját. Ezt is a nagy közönség fizeti meg.

— A városi adminisztráció ezen balfogását ugyan az idő jóra fordította, mert a közúti forgalom lebonyolításának csakhamar olyan olcsó és gyakorlati módozatát teremtette meg, amely a téren óriási átalakulásokat fog létrehozni. A motorkocsi trakciójának olcsósága ugyanis lehetővé teszi, hogy minden nagyobb város, mint gőcpont, keretébe vonja az egész vidék községeit.

Arad szituációja ebben a részben egyike a legkiválóbbaknak az országban. Itt van gazdag szálló kultúrájával a Hegyaljánk, mely egyben Arad polgárságának nyári tartózkodási helye; innen és túl a Maroson szorgalmas, gazdag községek stb. Ha ezeket olcsó vasutakkal összekötjük, Arad városának határát minden irányban mérföldekre terjesztettük ki.

Ez különben amugy is behatóbban lesz méltatva; itt annyiban kell a közúti forgalom a jövő formájáról már most megemlékeznünk, mert a hidakat és pedig a várba vezető keskenyebb hidat is okvetlenül úgy kell tervezni, hogy a közúti vasut hálózatának egy-egy sín-párja rajtuk keresztül vezessen, miután — mint kifejteni fogjuk, — a közúti vasutnak a szomszédos távolsági forgalom vonalaival közvetlen összeköttetésbe kell jönnie.

Mogy Uj-Aradnak egy híd által ide leendő kapcsolása mennyire emelné már ezen tény által is Arad forgalmát, azt felesleges volna bizonyítani, még feleslegesebb cífolni azt a teljesen alaptalan föltevést, hogy a közvetlen kapcsolat épen csak Uj-Aradnak válnék előnyére. A nagyobb lömegek nagyobb vonzereje természetesen különben is a forgalom nyújtotta előnyök viszonyosak a az egyik főnek ép

úgy javára valnak, mint a másoknak. De az országos forgalom szempontjából is oly követelmény az Uj-Arad tengelyébe építendő híd, a melynek teljesülte hosszabb ideig úgy sem maradhatott volna el. A Debrecen fehértemplomi államut Arad-uj-aradi átkelési szakaszát a várhíd megtörte s abba egy idegen érdeket szolgáló olyan két kilométeres kerülőt csatolt, a melynek előbb-utóbb ki kellett volna küszöböltetnie. A tervezett vashíd ennek az évszázados bajnak az orvoslata s már ezért is meg kellene.

De még egy más fontos szerepe is lesz az Uj-Aradra vezető vashidnak. A régi Banátusnak Aradhoz közeledő vidékét fogja Uj-Aradon át Arad forgalmi körzetéhez csatolni a Varjastól Uj-Aradon keresztül a hídton át viendő motoros vasut által. Ugyanez a hivatása lesz a másik Maros hídnek, mely az Eötvös-utcából vagy a Városház mellől fog a Várba vezetni, mert alkalomul szolgál arra, hogy a rá fektetendő sín-pár a Hidegkútról jövő motoros vasut forgalmát közvetítse a Váron keresztül Araddal.

A Marosnak ezen megfelelő két áthidalása által meg fog szünni Arad forgalmi körzetének egyoldalú összekapcsolása melyet a forgalom igényelte áthidalások híján a Maros okozott az ál

Gombos Antal, az egyesület ügybuzgó ügyvezető-titkára az elmúlt évi működésről tett jelentést, a mely szerint az egyesület élénken képviselte tagjai érdekelt s a kereskedelem fontos ügyével: pl.: a kereskedői foglalkozás képesítéshez kötése, kötelező kereskedelmi tesztetek, a kereskedelmi békéltető bíróságok stb. behatóan foglalkoztak. *Faragó Rezső*, az *Aradi Kereskedők Köre* titkára a németországi szövetségi mozgalom elfajzásairól és tulajdonságairól, s a németországi kereskedői társulatoknak ezek ellen folytatott harcáról tartott hosszabb előadást. Adatokkal világította meg, hogy a fogyasztási szövetségek működését ott is csak az állam, a hatóságok és az egyházi személyek messzemenő támogatása teszi lehetővé, s hogy ez ott ugyanolyan sérelmekkel jár, mint itt. Szóváltotta a belügyminiszternek a főispánokhoz intézett bizalmas leiratát, a mely ezeket fogyasztási szövetségek alapítására hívja föl. Indítványára a közgyűlés kimondta, hogy fölterjesztést intéz az *Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés*-hez, hogy a különböző álló szövetségi campagne-ra, szervezetében külön osztályt állítson föl, a mely a fogyasztási szövetségek ellen való küzdelmet tűzze ki élül.

A következő pontnál a jelenvolt kereskedők az *adókvésés* körül fölmerült sérelmeiket sorolták föl. Ugyanily sérelmek voltak ezek, a minőket Aradon is tapasztaltak. Egyes kereskedőket háromféle foglalkozás címen adóztatták meg, másoknál pedig a vasuton érkező áruk mennyiségét spiclizték ki, s annak alapján vetettek ki adót. Nagy derűtséget keltett ez a panasz:

— Én rám több adót vetettek ki, mint a mennyit a községben levő négy ügyvéd együttvéve fizet; pedig akármelyiknek is több jövedelme van, mint nekem!

A gyűlés elnöke megkérte a jelenlevő *Tedeschi Viktor*t, aki az aradi és aradmegyei adófelszámoló bizottság tagja, hogy az adófelszámoló tárgyalásánál a kereskedők érdekeit képviselje.

Tedeschi Viktor a jelenlevők lelkes éljenése közben jelentette ki, hogy ezt hivatásával járó kötelességnek tekintti, s amely esetben csak a vidéki kereskedők az ügy állása felől informálni fogják, így-kezni fog annak érvényt szerezni. Annyival is inkább kötelességének

tal, hogy Tamesmegyének hozzá eső részét teljesen elvágta Aradtól.

Az új hidak által eltávolított forgalmi akadályok megszüntével tehát új, kedvező alakulás támad Aradra nézve, mely azonban csak az által és akkor lesz teljesen kihasználva, ha — mint érintők — a meglevő és még létesítendő vasutak forgalma közevben a város kebelébe vezetetik az által, hogy a vasutak vágányai az utcákon keresztül Arad közterein végződjenek.

Ez a beláthatatlan előnyökkel kínáló konjunktura még csak egy évtized előtt is soha meg nem valósítható álmképnek tűnt volna föl, mert a szomszédos vasuti forgalom fejlesztésének legujabb és gyakorlatilag is kipróbált, sőt a megvalósulás terén is rohamos lépésekben haladó ezen vívmánya, a motoros közlekedés, még ismeretlen volt. Annyira új és meglepetésszerű a helyi érdekű vasutak forgalmának ezen lebonyolítási módja, hogy az általa nyílt perspektívák körül a nagy közönség magát még nem is tájékozhatta, az új vívmány által kínáló előnyök horderójét még be sem látta és így annál kevésbé foglalkozhatott azon módzatok részletkérdéseivel, a melyek a reform megvalósítására és gyakorlati kihasználására vonatkoznak.

tartta ezt, mert tudja, hogy a kereskedők anyagi helyzete a megyében nem javult annyira, hogy indokolatlan adóemelést elbírhathatna.

Az indítványok során *Keppich Zsigmond* előterjesztésére elhatározták, hogy az egyesület *állásközvetítő osztályt* szervez, amely, mint az *Aradi Kereskedők Köre* állásközvetítő osztályának fiókja fog működni. Az állásközvetítő osztály vezetésével *Messer Ármint* bízta meg.

Végül egyhangulag újra megválasztották a régi tisztikart és sajnálattal vették tudomásul, hogy *Barna Lajos*, az egyesület lelkes alelnöke betegsége miatt nem vehetett részt a közgyűlésen. Az aradiak még az esti vonattal visszautaztak.

Véres zavargások Petrozsényben.

Katonák és bányászok harca.

Roham a sztrájkolók ellen.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, szeptember 3.

A petrozsényi bányászsztrájk a tegnapi napon véres zavargássá fajult. A sztrájkolók és a katonai karhatalom között összetűzésre került a dolog s ettől is eltekintve, a helyzet annyira elmérgesedett, hogy a sztrájk megszüntére rövidebb időn belül egyáltalában nincs kilátás.

(A betiltott népgyűlés.)

Petrozsényből jelentik: A hatóság tilalma dacára a petrozsényi bányák sztrájkoló munkásai ma Lunkaréten népgyűlést tartottak. A hatóság részéről megjelent főszolgabíró osztásra szólította fel a gyűlést. A sztrájkolók elletállottak, minek következtében katonaságot kellett igénybe venni. A csapatparancsnok kétszer felszólította a munkásokat, hogy oszoljanak, azonban eredménytelenül. Erre a katonaság *puskatussal hergette szét a gyűlést*, miközben több sebesülés történt. Két munkás súlyosan megsebesült.

Egy újabb távirat a következőket jelenti: A ma Lunkaréten tartott gyűlésen résztvevő munkásság a hegyeken át Aninoza bányatelepre ment, és ott csatlakozott a bányatelep sztrájkoló munkásaihoz. A munkásságnak az volt a szándéka, hogy egy csapatban vonuljanak át a vulkáni telepekre. A hatóság intézkedett, hogy a vulkáni telepeken megfelelő számú katonaság akadályozza meg az esetleges erőszakoskodásokat. A délután megsebesültek közül három szállítottak a kórházba, kiket *Andreics kir. tanácsos bányafelügyelő* meglátogatott. Az igazgatóság ma közhírré tette, hogy a sztrájkolók közül azok, kik szerdáig munkába nem állanak, elbocsátottaknak tekintetnek és kilakoltatásuk iránt intézkedés fog történni. A sztrájkolók közül mintegy ezer munkás nem megyebeli illetőségű és a hatóság intézkedett, hogy mindazok, kik közülük szerdáig munkába nem állanak, eltávolíttassanak. A bányahivatalt, valamint a községházat katonaság őrzi.

(Az összeültetés részlete.)

Az összeültetésről még a következő részleteket jelentik:

A sztrájkolók közül ma reggel mintegy ezeröttszázan gyülekeztek a Lunkaréti sztrájk-tanyán. A sztrájkvezérek éppen beszélni akartak, amikor megjelent *Janza főszolgabíró Schweiger Jenő* bányabiztossal és kihirdette a bányakapitányság határozatát, mely szerint a bányatársulat nem fogadta el a munkások feltételeit és e szerint a békétárgyalások eredményre nem vezettek. Erre a sztrájkvezérek beszédeket intéztek a munkásokhoz, biztatva

őket, hogy ne álljanak munkába és a gyűlést megtöltő határozatnak ne engedelmesskedjenek. Azzal indokolták az ellenszegülést, hogy a hatóságoknak nincs beleszólásuk a sztrájkolók dolgaiba. A sztrájk-tanyát ne hagyják el, ők képviselik az erőt és a hatalmat, akiknek nem parancsol senki, csak az Uristen.

Janza főszolgabíró szép szavakkal igyekezett a munkásokat okosabb felfogásra bírni, majd midőn ez nem használt, könyörgésre fogta a dolgot és figyelmeztette a bekövetkező eseményekre. Kérte őket, térjenek vissza békés hajlékaikba és ne álljanak ellen a hatóság intézkedéseinek, mert az esetleg bekövetkező szerencsétlenségért az erkölcsi kötelesség Isten és emberek előtt őket fogja terhelni. Ő — mondá a főszolgabíró — a törvénytől nem térhet el s ha a sztrájkolók továbbra is ellentállanak a hatósági intézkedéseknek, kénytelen lesz a feloszlátási rendeletet karhatalommal végrehajtani.

Ekkor a munkások a vezetők biztatására mind fenyegetőbb állást foglaltak el. Tömörültek és biztatták egymást az ellentállásra, mondván, hogy a katonaságnak löni ugy sem szabad. A helyzet mind kritikussabbá vált, s az előjelek arra mutattak, hogy a hatóság közegeit megtámadják, ezért *Janza főszolgabíró* kötelességének tudatában felhívta a katonai parancsnok-alezredest a gyűlés feloszlátására. A sztrájkolók a felhívásnak nem tettek eleget, ellentállottak, mire a parancsnok *rohamot vezetett és a katonaság puskatussal a tömeget szétverte. A munkásság közül többen megsebesültek*, közöttük *Pap György*, *Peck András* és *Petrilla* nevű munkások súlyosabban. A sérültek közül többen megfutamodtak, részben a lakásokra mentek, részben a bányatorvos által kötöttették be sebeiket. A súlyosan sérültek állapota nem életveszélyes. Az összes bányák katonai fedezet alatt állanak és a községeket erős portyázó csapatok járják be. A helyőrség megerősítésére újabb katonaságot kértek. Nyomatékkal kiemelendő, hogy a katonaság szuronyt nem használt. Azok közül, akik a munkásságot a hatósággal szemben ellenállásra buzdították, *többször letartóztattak*.

(A sebesültek.)

A kórházba szállított súlyosan sérülteket délután *Janza főszolgabíró*, ki *Tribusz Aladár* gyakornokkal jelent meg, kihallgatta. Az orvosok megállapították, hogy a sérülések nem életveszélyesek. *Kovács György* bányász menekülés közben elbukott, lábát kifecamította és bordája megsérült. *Peck bányász* *puskatus érte a fején*. A bányászok közül többször kihallgattak. Valószínűsítik, hogy a bányászokat azzal terrorizálják, hogy ha a hatóságnak engedelmesskednek és munkába állanak, úgy társaik agyonverik őket. *Eddig 80 sebesülési eset ismeretes*.

Midőn a munkások nem engedelmesskedtek a katonai parancsnok felhívásának, a katonaságot *töltésre vezényelték, a dobok megperdültek és a trombita rohamra szól*. A sztrájkolók csoportban tömörültek és ellenálltak a rohamnak, mely tíz percig tartott s azután a munkásságot sikerült visszaszorítani. A katonaság közül senki sem sérült meg. A hatóság a korcsmákat délután 8 órakor bezáratta. Összesen mintegy 600 katonai tartózkodik a bányák körül. Újabb két század katonaságot és huszárságot kértek. 110 csendőr portyázó őrszervezetet tart. Az igazgatóság szerda délig ultimátumot adott, mely idő leteltével a munkára nem jelentkező bányászokat lakásukból *kilakoltatják*. A nem megyebeli illetőségűeket a hatóság el fogja távolítani.

A Magy. Tud. jelenti: A fővárosi lapoknak a petrozsényi bányásztrájkáról hozott híradásai nem mindenben felelnek meg a valóságnak. Nem igaz, hogy a sztrájkanya feloszlata alkalmával nyolcvanán sebesültek meg, mert a katonaság sortüze után négy halott és száz sebesült maradt a helyszínen. A sebesültek közül sokan a halállal vívódnak. A munkásgyilkolásnak egyedüli okozója Jamza Vazul főszolgabíró volt, aki, anélkül, hogy bevért volna a tárgyalások eredményét, minden ok nélkül igénybe vette a katonaságot. Hogy ez olyan véres következményekkel járt, az tisztán a főszolgabíró ur érdeme. Jamza Vazul ugyanis megjelent a sztrájkanyán és felszólitotta a több ezer munkást, hogy öt perc alatt távozzék el a sztrájkanyáról. Az óriási tömeg természetesen öt perc alatt nem volt képes széteszni, mire a főszolgabíró a határidő letelte után közbelépésre kérte föl a katonaságot.

TANÜGY.

A tanítókonviktus ünnepe.

Arad, szeptember 3

Arra a hírre, hogy Halász Ferenc miniszteri tanácsos, a népoktatási ügyosztály vezetője meglekint a konviktust, nagy számmal gyűlt egybe tegnap úgy az aradi, mint a vidéki tanítóság.

Röviddel tízenkét óra előtt érkezett meg Halász Ferenc és neje, kíséretében voltak Varjassy Árpád kir. tanácsos és neje, Varjassy Lajos h. polgármester, Faragó János kir. s tanfelügyelő, Pékász Imre tanár.

Halász Ferencet éljenzéssel fogadták s utána Kovács Vince tanár üdvözölte a tanítóság nevében. Hosszabb beszédben vázolta a konviktus célját s a tanítóság becsületos törekvését. Üdvözölte a vendéget, kinek látogatása öröme a tanítóságnak. Örömmel üdvözli e falak között azt a férfit, kinek önfeláldozó munkássága a magyar kultúra színvonalának emelése körül általánosan ismert. Kéri pártfogását ezen intézmény számára.

A tartalmas üdvözlő beszéd után a tanítóság csekkot adott át úgy Halász Ferencnek, mint Varjassy Árpádné urnőnek.

Halász Ferenc válaszában köszönetet mondott ezen üdvözlésért. Mint eddig, úgy most is a tanítóság barátja s azok minden törekvésükben támogatást lelnek benne. O excellenciájának, a miniszternek referálni fog az itt látottakról s előre is jelezheti, hogy ezen intézmény állami támogatásáról a jövő évi költségvetésben már gondoskodva van.

Ezután Halász a tanítóság éljenzése közben a konviktust tekintette meg.

A földszinten van elhelyezve a konyha és az ebédlő. Az első emeleten a nappali szobák, itt tanulnak a tanulók. A második emeleten annak elhelyezve a háló-termek. Nagyon impozáns az intézet négy méter széles fedett folyosója. Ez szintén alkalmas hely a tartózkodásra. A felszerelés modern, fürdőszobák, vilány világítás stb.

A miniszteri tanácsos több ízben adott kifejezést elragadtatásának. Aradváros közhasznú intézményei ismét szaporodtak egy olyanval, a melyre mindig büszke lehet.

Vásárhelyi Béla temetése.

(A részvét.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3

Ma délután négy órakor óriási gyászoló közönség kísérte ki Arad nagy polgárát, Vásárhelyi Bélát utolsó útjára, a családi sírboltba. Ezrekre rugott a gyászmenetben résztvevők száma. A város színe-jára, előkelősége, a polgárság minden rétegének képviselője ott volt a koporsó mellett, bizonyítva, hogy a váratlan haláleset az egész Aradot érzékenyen sújtotta. Mindazok, akik az elhunytat eredménydus és áldással teljes életében ismerni, agyabecsülni és szeretni tanulták: szívből jövő, igaz részvéttel állottak ott a ravatal mellett, melynek fekete drapériái között kihülten, mozdulatlanul feküdt Vásárhelyi Béla.

Az általános részvét megnyilatkozásáról, valamint a temetési szertartásokról az alábbi tudósításunk számol be:

A ravatal és a koszorúk.

A fekete posztóval bevont folyosón és a fekete drapériás oszlopos tornácban keresztül juthattak el a gyászolók a ravatalos szobába. A magas apon nyugvó ravatalt az ebédlőben állították föl, amelynek falain — a padozatot és a mennyezetet sem kivéve — tenyérynél hely sem volt, amelyet fekete posztó nem borított volna.

Az ebédlő ajtajától jobbra állott a ravatal. Magasba nyúló, égő gyertyák világították meg a fehér szemfedővel letakart koporsót, s tömredék mennyiségű koszorút és a ravatal körül felállított dél-zsiki növényeket. A koporsó fölé fekete drapériás mennyezet borult, a közepén nagy ezüstbimbesű keresztrel.

A halott kettős koporsóban pihen. A belső dízfából készült, üvegbetétes, a külső pedig barnaszínű, tömör, arannyal díszített érc-koporsó. Két koszorú volt rajta: az egyiknek a szalagján „Sándi és Julia” felírás olvasható, a másik pedig Paschomoys Sándorné koszorúja.

A koszorúk szalagfelírásai a következők voltak:

Szeretett, jó Atyáknak — Ila és Károly. Felejthetetlen, jó Atyáknak — Sándi és Julia. Felejthetetlen, jó Atyáknak — János és Anna. Felejthetetlen édes jó Atyámnak — Janka. Utolsó üdvözlő — Paschomoys Sándorné. Mély fájdalom jeléül — Acsev. igazgatója. Szeretet igazgatójának — Acsev. tisztikara. Kegyelete jeléül — Aradi Közlöny. Felejthetetlen sógornak — Purgly János. Felejthetetlen Bertl bácsinak — Janka, Ius és Magdus. Szeretett nagybácsinak — Purgly László és neje. Igaz barátsága jeléül — Csernovits Diodor és családja. A jó barátunk — Salacz Gyula. Bertl bácsinak — Andrianna és Feri. Szeretet jeléül — Vilma és Miklós. Szeretett jó Bertl bácsinak — Endre, Janka. Szeretett nagyatáknak — Sanyi, Miklós, Constantin és Heián. Igazgatója tagjának — Magyar Szalma Anyaggyár. Kedves Barátnak — Sztankovits Miklós. Felejthetetlen jó Bertl bácsinak — Ella, Erich, Pubi. Szeretett jó Bertl bácsinak — Boris és Zsiga. Kegyelete jeléül — Kintzig János és családja. Régi igaz barátsága jeléül — Fábrián László és neje. Édesdemes díszelőkné — Aradi Turista Egylet. Szeretett Einőkné — Alföldi első gazdasági vasut. Igaz tisztelete jeléül — Almay Olyvér és családja. Kegyelete jeléül — Laczay-család. Bertl Bácsinak — Rónay Ernő. Bertl bácsinak baráti szeretettel — özv. Boros Bóniné és családja. Bertl bácsinak — Puffy, Eugina és Dóra. Felejthetetlen jó Bertl bácsinak — Ilon és Bandi. Szeretett einőkné — Maros Aradi Evezős Egylet. Felejthetetlen jó Bertlnek — Coll. Felejthetetlen barátnak — Josephine. Szeretett igazgató-einőkné mély tisztelettel — A waggongyár

tisztikara. Felejthetetlen igazgatója tagjának — A szamosvölgyi vasut igazgatója. Legbensőbb szeretettel — Ester, kis Ester. A legjobb rokonnak — Janka. Halás kegyeletei — Stauer József és családja. Legjobb barátunk utolsó üdvözlő — Baró Bohus László. Drága nagyapának — Madi és Csiri. Szeretett Bertl bácsinak — Schneider Gyula és Miklós. Mulhatlan nagybecsüléssel — Dr. Ranschburg Pál. Tisztelete jeléül — Libás Adolf. Kedves jó Bertl bácsinak — Fábry-család igazgatójának — Arad csevádi gazdasági takarékpénztár. Szeretett barátnak észinte, fájdalommal — Mundi. Felejthetetlen einőkné — Vasáru gyár r. Sopron. Szeretett kartársunknak — A magyar vasutak igazgatója elnöke. A csevádi gazdasági takaréktisztviselő Bertl bácsinak — Viri és Lajos. Kegyelete jeléül — Jankó, Mária. Kedves jó Bertl bácsinak özv. Véga Auróiné. Mélyen tisztelt einőkné — Waitzer János waggongyár igazgatója. Kegyelete jeléül — A gyulai h. é. vasut igazgatója. Kedves Bertl sógornak — Teri. Kegyelete jeléül — Erdélyi Sándor. Szeretet és nála jeléül — Lajos. Kegyelete jeléül — Boros Vida és családja. Kegyelete jeléül — Hegyaljai motoros vasut igazgatója. Kegyelete jeléül — A mezőhegyesi cukorgyár igazgatója. Igaz fájdalommal — Dálnoki Nagy Lajos. Mély tisztelete jeléül — Lovag Schoeller Richárd. Kegyelete jeléül — Gróf Porcia Lajos és neje. Édes jó Bertl bácsinak — Nuni és családja. Vásárhelyi Bélának — A magyar királyi államvasutak igazgatója. Kegyelete jeléül — A műhely-személyzet. Kegyelete jeléül — Pályafentartási alkalmazottak. Kegyelete jeléül — Az aradi nyomda r. személyzete. Binatos részvétél — Szatmáry Gyula és családja. Kegyelete jeléül — Máv. üzletvezetőség.

A két napon át óriási gyászoló közönség fordult meg a ravatalos szobában és rendkívül számosan keresték föl a gyászolókat, — úgy egyesek, mint küldöttségek, — hogy szóval is kifejezzék az elhunyt halála fölött érzett fájdalmukat. A különböző vállalatok, mint az Acsev., az Aradi nyomda részvénytársaság stb. testületileg, a család és az elhunyt barátai és tisztelői szakadatlan sorát képezték a gyászban résztvevőknek.

A részvét táviratok.

Még nagyobb a száma azoknak, akik távirattal adtak kifejezést részvétüknek. A posta több száz táviratot kézbesített tegnap és ma. A táviratok közül az alábbiakat teljes szövegükben közöljük:

Vásárhelyi János

Arad.

Leányfiam. Mély megilletődéssel értesültem felejthetetlen édes atyád váratlan elhunytáról. Atyai barátot gyászolom benne s mindvégig hálás kegyelettel fogom megőrizni az ő tiszta és szeplőtlen emlékét.

Kristóffy József.

Vásárhelyi János

Arad.

Budapest. Váratlan nagy csapás gyászában fogadja méltóságod feledhetetlen legőszintébb részvétemet.

Zsilinszky,
nyug. államtitkár.

Acsev. igazgatója

Arad.

Budapest. Megrendülve olvastam a váratlan hírt, hogy Vásárhelyi Béla vezérigazgató, műszaki tudományok rendíthetetlen híve, a magyarok műszaki haladásának őszinte barátja, lelkes előharcosa és buzgó támogatója nincs többé. A magyar vasutak története nevét és emlékét a legfényesebb nevek között, működését a korszakot alkotó tények között őrzendi, amely gyászban szívemmel, lelkemmel egyaránt résztveszek.

Zsilinszky Szilárd dr.
műegyetemi tanár.

Vásárhelyi János

Arad.

Nagyvárad. Kérlek, fogadd és az egész családotoknak jelentsd őszinte részvétünket.

Glacs Antal.

Vásárhelyi János

Arad.

Kisjenő. Felejtethetlen atyja elhunyt. Alkalmából kérem a kisjenői uradalom mély részvétét fogadni azon hosszú, szívélyes kapocs révén, amelyvel uradalom Istenben, boldogulttal mindig összekötve volt.

Kokas,
felügyelő.**A gyászoló közönség.**

Három óra után már népes volt a Széchenyi- és a Ferdinánd utca a gyászoló tömegétől. Egymásután vonultak fel a különböző vasutak, pénzügyintézetek, egyesületek és társaságok küldöttségek, hogy megadják a végső tisztességet Aradváros nagy fiának. A gyászház Széchenyi utca bejárata előtt egy diszruhás rendőrszervező ügyelt fel a rendre. A kapuban a temetkezési vállalat díszbe öltözött embere fogadta némán tisztelegve a gyászolókat, akiknek nagy tömege, a szűk bejáraton át csak nehezen juthatott az udvarra, ahol a ravatal fel volt állítva.

Az utca közönsége szintén a gyászhoz méltóan viselkedett. Némán köszönte a fölvonuló notabilitásokat. Lassu léptekben vontatta a hat fekete ló az üveges díszkocsit, amelyben Vásárhelyi Béla utolsó útját megtette. A kocsi előtt fekete ruhás, zsinórzatos szolgák mentek és két más kocsi a koszorúk számára. A ment a Széchenyi utcán át befordult a Ferdinánd utcába és ott a gyászház bejárata előtt megállapodott. Kinyitották az üveges-kocsi ajtaját. Odabenn megkezdődött a gyászszertartás.

A különböző küldöttségekben résztvevők száma ezrekre rugott. A város közönségét *Institútor* Kálmán polgármester, számos törvényhatósági tag és tisztviselő képviselte. Az *Acsev* igazgatósága és tisztviselői kara majdnem teljes számmal jelen volt. Az igazgatóság részéről ott voltak *Furgly* János és *Meskó* Sándor dr. alelnökök, *Bohus* László báró, *Fábry* Sándor, *Csernovics* Diodor, *Farkas* József, *Fübián* László, *Juhász* Bálint, *Nachtnébel* Udön, *Salacz* Gyula, *Szathmáry* Gyula és *Urbán* Iván. Többben azonban nem jelenhettek meg és táviratilag mentették ki magukat. Távolmaradásukat mentő táviratokat küldtek: *Libits* Adolf, *Margittay* József dr., *Hervay* István, *Zselénszki* Róbert gróf igazgatósági tagok, továbbá *Knies* Gyula és *Neufeld* Károly dr. (Bécs), *Schubert* Pál dr. és *Schöller* Rikárd (Berlin).

Az *Acsev* tisztviselői kara részéről megjelent a központi egész személyzete, a különböző vonalak állomásfőnökei és tisztviselői közül sokan. Ott voltak zászló alatt a vasut személyzete és munkásai közül azok, akik ma nem teljesítették szolgálatot.

Az *Első Alföldi Gazdasági Vasutat* *Fábry* Sándor alelnök és *Sármassy* Endre igazgató képviselték. A Magyar Államvasutak aradi üzletvezetősége szintén küldöttségileg volt képviselve, *Setankovics* Miklós üzletvezető és *Fetter* Géza helyettes üzletvezető vezetése alatt. A Máv. állomási tisztviselői *Farkas* Ernő főellenőr vezetésével jelentek meg.

Nagy számmal voltak képviselve a *Weitzer*-féle waggonygyár igazgatósága és tisztviselői kara és munkásai. A tisztviselői kart *Herzl* Bernát és *Müller* Gyula igazgatók vezették. A munkások több mint ezren vonultak fel zászló alatt.

Az Aradhegyaljai vasut igazgatóságát *Lócs*

Rezső elnök, *Koltás* Lajos vezérigazgató és *Steiner* Ferenc igazgatósági tag, a Szamosvölgyi vasutat *Maléter* Zoltán igazgató képviselte.

Megjelent gyászházában Aradmegye egész központi tisztviselői kara is, *Dálnoki Nagy* Lajos alispán vezetésével. Az aradmegyei Gazdasági Egyesület *Kokas* József alelnököt és *Keller* Iván titkárt küldte ki gyászházának kifejezésére.

Képviselve voltak a temetésen az összes aradi pénzügyintézetek is. Az Arad-Csanádi Gazdasági Takarékpénztárt *Urbán* Iván elnök, *Heinrich* Sándor vezérigazgató, valamint a tisztviselői kar küldöttsége képviselte. Az Aradi *Első Takarékpénztár* képviselőiben *Haas* Alajos, igazgató és *Ottenberg* Tivadar vezérigazgató, az Aradi Polgári Takarékpénztár részéről *Keresztes* Gyula igazgató és *Nattland* Bernát vezérigazgató, az Aradmegyei Takarékpénztár nevében *Bing* Vilmos igazgató és *Ring* Géza vezérigazgató, az Ipar és Népbank képviselőiben *Kristófy* János igazgató és *Hesch* Béla vezértitkár. A *Viktória* nevében pedig *Ciorogariu* Román alelnök és *Rujku* Sebő vezértitkár voltak jelen.

Az *Aradi Közlöny* szerkesztősége testületileg képviselve volt a temetésen *Staubert* József vezetése alatt. Ugy szintén testületileg jelent még az Aradi Nyomda Részvénytársaság igazgatósága és egész személyzete is. A Maros-evezős egyesület *Dálnoki Nagy* Lajos alispán, a Boros-Béni-kört *Bene* Gyula és *Kossuth* Pál képviselték.

A katonaság is elküldte képviselőit, hogy kifejezést adjon együttérzésének a polgárság nagy gyászában. Az aradi 88. k. gyalogezredet hattagn küldöttség képviselte *Diétrich* Albert ezredparancsnok és *John* Jenakie ezredes vezetése alatt, a honvéd gyalogság részéről szintén több tiszt volt jelen, élükön *Lippner* Károly alezredessel; az *Edvárd-huszárok* küldöttségét *Guillaums* Albert százados, a honvéd-huszárokat *Prihredny* Elek és *Királyi* Dezső századosok vezették.

Az aradi királyi törvényszék képviselőiben *Fübián* Lajos elnök, a kir. jarásbíróság részéről *Babó* Iván és az ügyészség képviselőiben *Szokolczay* Lajos kir. ügyész voltak jelen. A kir. jószágigazgatóságot *Csernovics* Diodor, a pénzügyigazgatóságot, *Farkas* Győző pénzügyigazgató, a kincstári ügyészséget pedig *Töttösy* Géza képviselte. Képviselve voltak még *Németh* Emil igazgatóval a szalmaanyaggyár és *Martens* Olivér igazgatóval a mezőhegyesi cukorgyár. A temetésen sokan voltak jelen az elhunyt barátai és tisztelői közül is. Ott voltak: *Müller* Károly, Aradváros orszgy. képviselője, *Vizer* Lajos dr., *Bales* János, *Bohus* Lajos báró, *Herman* Gyula, *Szalay* Antal, *Krenner* Vilmos, *Müller* Gyula, *Trutia* Péter dr., *Bánhid* Antal báró, *Solymossy* Lajos báró, *Parecz* György, *Kintzig* János, *Gutzjahr* Mihály, *Almay* Olivér, *Fübián* József, *Mairovitz* Emil (Borossebes), *Robitsek* Ágoston, *Vincze* Miklós és még számosan Arad notabilitásai közül.

A gyászszertartás.

A résztvevő közönség gyülekezése már 3 órakor megkezdődött, de 4 órakor is még mindig jöttek a küldöttségek, melyek egy része már nem is fért be a Vásárhelyi ház tágas udvarára. Az udvar közepén állott egy hatalmas baldachin, a körül helyezkedtek el a küldöttségek. A fekete kabátos sokaság zsufolásig megállította az udvart, nagyrészt feketében jelentek meg a hölgyek is, csak itt ott kevert élénkséget a tömegbe a csillogó katonalunifóris. A hölgyek nagyobb része a feketével bevont folyosókat lepte el, míg a férfiak az udvar árnyas fái alatt csoportosultak.

Négy órakor megérkezett a pap s ekkor a temetkezési intézet emberei lehozták a koporsót az udvarra. A fekete drapériás baldachin alatt betették a barna bronz koporsót, melyet beborítottak a családtagok koszorúja. A baldachin négy sarkában hatalmas ezüst kandelláberokon égtek a gyertyák s két sorban körül állottak a koporsót a diszruhás emberek fátylakkal és családi cimerekkel, továbbá az *Acsev* altisztjei egyenruhában.

A koporsó után lejöttek az udvarra azok, akiket legfájdalmasabban és legközvetlenebből érintett a szomorú csapás: a gyászoló család. A *Vásárhelyi*, *Takácsy*, *Furgly*, *Urbán*, *Andrényi* családok valamennyi férfi és nő-tagja megjelent, kivéve az elhunyt egyik vejét, *Takácsy* Sándor dr.-t, akit betegsége akadályozott a megjelenésben; az ő feleségét *Kovács* Sebestyén Endre vezette karján s feleségeikkel együtt megjelentek *Vásárhelyi* Dezső orsz. képviselő és *Friebeisz* Miklós is.

A gyászszertartást *Osik* Cirják dr. miniorita rendfőnök végezte le: a pap és a ministránsok segédletével, a gyászdalokat pedig két kántor énekelte. A szertartás végén a rendfőnök beszélt és megáldotta a koporsót.

A búcsuztató.

A gyászszertartás befejeztével a koporsó elő lépett *Szathmáry* Gyula ny. alispán, aki az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága és összes alkalmazottai nevében a következő, mélyen megható gyászbeszédben búcsuztatta az elhunytat:

Tisztelt gyászoló közönség!

Elhangzott az egyház gyász éneke, s az Ur felkent papja megáldotta kedves halottunk porhüvelyét, mi pedig mindannyian bánattal és fájdalommal álljuk körül koporsóját, hogy a boldogultat örök nyugó helyére kísérhessük. Mielőtt azonban a gyászmenet megindulna, engedjék meg nekem, hogy az Aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága és összes alkalmazottjai nevében, egy pár szóval búcsút vegyek a boldogulttól.

Nem szükséges mondanom, mert természetes dolog, hogy a boldogultnak szerető és szeretett családja mellett, gyászba borult az említett közlekedési vállalat s annak személyelő szervezete is és fájdalommal érzi azon veszteséget, mely a halál-eset folytán reá nehezedett.

Vásárhelyi Béla egész élete a közjónak volt szentelve s a közügyek különösen pedig a közgazdasági és közlekedési érdekek szolgálata körül oly tevékenységet fejtett ki és olyan sikereket hozott létre, a mind csak keveseknek, és csakis olyanoknak adatik, akik testestől lelkestől e hivatásnak szentelik, s feladatukkal teljesen azonosítják magukat. — úgy, amint azt ő tette.

Boldogult ember társunk, a közélet minden terén buzgon és hatékonyan tevékenykedett; de mint az aradi és csanádi egyesült vasutak vezérigazgatója, hivatását első sorban a közlekedési érdekek szolgálatában keresve, s azon tudattól áthatva, hogy ipar és kereskedelem s anyagi közjólét csak jó és céltudatosan kezelt közlekedési rendszer nyomában támadhat, — minden erejét és egész tudását arra irányozá, hogy a vasut-vállalatot fejlessze és tökélyesbitse, s ezzel egy szerszám a vasut által érintett nagy vidék anyagi jólétének gyarapítására szolgáljon — mely ebből céltudatos működése mindkét irányban, fényes eredményrel és hatékony alkotásokkal találkozott.

Ezek, kedves halottunk, maradandó nyomai a te munkás éleedenek s halánk és elismerésünk mellett, a síron túl is fentartják jó emlékedet!

De mi, a vasuti igazgatóság és vasuti alkalmazottak tagjai nem hagyhatjuk szó nélkül azt sem, hogy eivesztésed fölötti fájdalomunk nagyságában, s az őszinte részvét általánosságában, része van a te egyéni jószágodnak, s azon kedves és megnyerő tulajdonságoknak is, amelyek igaz szeretettel s osztatlan tiszte-

let és nagybecsüléssel kötődtek bennünket hozzád s amelyekkel, most már, sajnos, csak emlékednek adózhatunk.

Es most kedves halottunk, Isten veled! Az ég áldja meg hamvaitat és boldog emlékedet!

A gyászoló család pedig, mely benned, a közélet vesztésén kívül, a legfőbbet, a gondos és szerető családapát siratja — a méltó gyász elviseléséhez találjon nyihet azon részvételben, a melylyel bánatukban, velünk együtt, a nagy közönség osztozik.

Lgyen áldva emlékezeted!

A mély meghatottságot keltő beszéd elhangzása után megmozdult az udvart megtöltő hatalmas tömeg és megindult a gyászmenet.

A menet.

Ezerével állott a nép a Széchenyi- és a Ferdinánd-utcában, a mikor a gyász-szertartás végeztével a koporsót a Vásárhelyi-ház Ferdinánd-utcai kapuján kihozták és hatlovas halottvivő kocsira tették. A halottas kocsi előtt két koszorus-kocsi roskadozott a babér, pálmák és virág sziya alatt.

Impozáns menet volt ez, méltó végtisztessége a munka emberének. A koporsó előtt hatalmas tömegben mintegy négyezer főnyi munkás-tábor, egyszerű fekete ruhában. A kocsik előtt az *Arad-csanádi egyesült vasutak alkalmazottai* és altisztjei, a *Sárnyas-körök* dalkör aranylantos zászlajával; azután a *magyar nyelvterjesztő egyesület* tagjai zászlójukkal, legelői pedig az *aradi Weitzer féle vaggongyár* munkásai, dalkörük lobogóját vevő. A menetben csoportosan vonultak föl az *aradi nyomda részvénytársaság* betűszedői és alkalmazottai.

A hosszú menet két oldalán vasutas egyenruhát viselő fűtők és műhelymunkások tartottak kordont, a mely egész a temetőig követte a menetet. A koporsó két oldalán szintén uniformis vasuti altisztek képeztek sorfalat. Két oldalt díszruhás rendőrök tartották fenn a rendet.

A munkások után következtek a különböző küldöttségek, legelői az *Arad-csanádi egyesült vasutak* igazgatósága és *Aradmegye* tisztikara, azután a többiek hosszú sorban.

Közvetlenül a koporsó után haladt a széles kiterjedésű gyászba borult család, azután pedig, valamint a menet két oldalán is tengernyi tömeg hullámozott. Az impozáns menetet a magánfogatok és fiakerek végtelen sora követte, több mint hatvan kocsival. Mikor a menet a Ferenc-teret megkerülte, az egész tér megtelt a közönséggel. A téren különösen sok asszony sietett át, hogy a menetet lássa. Ez alatt a Ferdinánd-utca egyre öntötte a népet. A temetési menet első zászlója már a kórházig ért, a mikor a vége még a Ferdinánd-utca végéig volt.

A Varjassy József utcában az ablakok, kapubejárók tömve voltak a halottas menet nézőivel. A menetben itt-ott egy csokrot vivő asszonyt, gyereket lehetett látni. Némelen virággal voltak ezek a kegyeletnek; egy-egy vasuti altiszt, vagy kishivatalnok felesége hozta a jótévőnek koporsójára.

Az egész tömeg végig követte a koporsót a Kossuth-úton, a temetőig, ahol már szintén nagy csoportban állt a közönség.

A temetőben.

A temető bejáratától balra végig-huzódó kriptasorban a második a Vásárhelyi-család sírboltja, a hova Vásárhelyi Bélát temették. Mellette, a szomszédos sírboltban pihen Boros Benl, Vásárhelyi Béla nagynevű elődje. A kriptá tetején Boros Benl ércfeje nézte utódjának szembejövő koporsóját. Az emberek között, akik a lehetetlenben is hangulatot keresnek, többen szinte azzal a gondolattal néztek az érc-

szoborra: vajjon nem látszik meg annak vonásain is bizonyos meghatottság, a mikor művel folytatóját, szellemi örökösét temetik? . . .

A koporsót levették a halottas kocsiról és a kriptá előtt állványra tették. Azután Csab Czirják dr. minorita rendfőnök újra beszentelte a koporsót. Mikor a szertartás végén az egyház emberei miatyánkra térdeltek a koporsó előtt, a sírok között álló munkások között a meghatottság hangulata terjedt szét sloott könyveket a szemekbe.

A koszorúk közül néhányat a kriptába tettek, a többi a kriptá rácsa elé fektették. Az örökzöldek egész halma feküdt a kriptá előtt, s a babér és pálmák zöldjét a szalagok különböző színel tarkították. Mikorára a kocsiról az utolsó koszorút is leszedték, a temetés óriási közönsége lassan-lassan oszlani kezdett. Hat óra volt, a mikor újra elcsendesedett a temető, a mely egy sokat fáradott, egyenes lelkű, arany-szívű ember porhüvelyével lett gazdagabb.

Az Acsev gyásza.

A gyászos eset rendkívül fájdalmasan sújtotta az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatóságát, amely a gyász-hír vétele után, tegnap délelőtt rendkívül ülést tartott. Az igazgatóság tagjai fájdalmasan emlékeztek meg a vállalatot ért pótolhatatlan vesztéséről, majd megállapították azokat a módokat, amelyek szerint az igazgatóság külsőleg is kifejezést adhat a megrendítő csapás fölött érzett gyászának. Megtették a gyász-szertartásra vonatkozó intézkedéseket és meghatározták további időkre is a gyász külsőségeit. E szerint tizenöt napig az Acsev, összes vonalain gyászlobogó fog a vállalat épületein lengeni, harminc napig az igazgatóság minden egyes tagja kifejezést fog adni külsőleg is a gyásznak és a vállalat egy esztendőig fekete szegélyű levélpapíron fogja lebonyolítani az üzleti levelezéseket. Az elhunyt emlékének megörökítéséről való gondoskodást egyelőre elhalasztották.

A gyászjelentések.

A család a következő gyászjelentést adta ki:

Kézdivásárhelyi Vásárhelyi János, mint fia, kézdivásárhelyi Vásárhelyi Janka, berzai Takácsy Sándorné szül. kézdivásárhelyi Vásárhelyi Julia, gyoroki Andrányl Károlyné szül. kézdivásárhelyi Vásárhelyi Iona, mint leánya, saját, úgy az alólírot ak, valamint az összes rokonnok nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejtethetlen jó édes apa, após, nagypapa, fivér és rokon méltóságos kézdivásárhelyi Vásárhelyi Béla főrendiházi tag, a vaskoronarend lovagja, az Arad-Csanádi egyesült vasutak vezérigazgatójának stb. stb., 1. évi sz ptember hó 1. én este 1/10 órakor, életének 68 ik évében, rövid szenvedés után történt jobbira szenderültét. A boldogult földi maradványai szeptember 3-án d. n. 4 órakor fognak Széchenyi-utca 6. számú házában a róm. katolikus szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő családi sírboltban örök nyugalomra tételni. Az összeszűlt szt. mise a boldogult lelki üdvéért szeptember 4-én, d. e. 10 órakor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egek Urának bemutatatni. Áldás emlékére! Arad, 1906 szeptember hó 1. én. berzai dr. Takácsy Sándor, gyoroki Andrányl Károly, vejei; kézdivásárhelyi Vásárhelyi Jánosné szül. Luczay Anna, menyé; özvegy seprősi Czárán Antalné, szül. kézdivásárhelyi Vásárhelyi Eszter, nővére; berzai Takácsy Sándor, berzai Takácsy Miklós, berzai Takácsy Constantín, berzai Takácsy Helén, gyoroki Andrányl Magda, gyoroki Andrányl Lajos, kézdivásárhelyi Vásárhelyi Pál, unokát.

A családon kívül az elhunyt személyével kapcsolatban levő vállalatok közül a következők adtak ki gyászjelentést:

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak Részvénytársaság Igazgatósága.

Az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak tisztviselői és alkalmazottai.

Az Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Az Alföldi Első Gazdasági Vasut részvénytársaság igazgatósága.

Weitzer János gép-, vaggongyár és vasöntőde részvénytársaság igazgatósága.

Vasáru gyár Részvénytársaság Sopron-Gráz igazgatósága.

Az arad-csanádi gazdasági tekarékpénztár részvénytársaság igazgatósága.

Bomba és revolver. Ujabb merényletek.

(Az orosz rémnapok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3.

Az orosz forradalom, bármily kegyetlen is most, — sajátságos módon — megtudta nyerni még ez embertelen harcmodorának is az orosz értelmiség rokonszenvét. A közönség — bárha nyugalomát, sőt életét veszélyeztetik a folytonos merényletek — a legnagyobb magasztalással beszél a forradalmárok hőstetteiről és ahol csak teheti, támogatja őket. Előnként illusztrálja ezt a Grodnóban történt merénylet, ahol egy férfi a gimnázium-téren álló rendőrök közé bombát vetett és mikor a rendőrök revolverlövésekkel akarták megakadályozni menekülésében, a közönség a merénylőnek fogta pártját és valóságos revolver-csatába szállott a rendőrökkel.

Mai távirataink:

Hel-singsfors, szeptember 3. Salza báró, a 22. hadtest parancsnoka az augusztus 30-án kelt ítélettel megváltoztatta a hadbírósnak a sveaborgi lázadók ügyében hozott ítéletét és pedig egy katona halálbüntetését élethossziglani, háromét husz évi, hatét 15 évi, a többi elítélt katonáét és két parasztét 12 évi fegyházra.

London, szeptember 3. Pétervárról jelentik a *Times*-nak, hogy a cári palotában ezidőszereint egy tervről tanácskoznak, melynek elfogadása a diktatura behozatalát jelentené. Ezt a diktaturát azonban úgy tervezik, hogy annak élén ne egy személyiség, hanem egy kollégium álljon, melyben a miniszterelnök és más miniszterek is vennének részt. Stolipin pártolja ezt a tervet, sajátságos módon azonban éppen a szélső radikálisok ellenzik.

Interlaken, szeptember 3. Egy orosz forradalmár, ki Staffordné néven írta be magát a Jungfrau-szálloda vendégkönyvébe, table d'hote közben revolverből többször rálőtt egy Charles Mueller nevű 73 éves öreg urra, ki Párisból érkezett Interlakenba. A forradalmár tévesen Durnovo volt orosz hadügyminiszternek hitte Mueller-t. A merénylet a nyaralóvendégeket rendkívül felizgatta.

Biga, szeptember 3. A lenevardi luteránus leikészt és nejét meggyilkolták.

Grodno, szeptember 3. A gimnázium-téren álló rendőrök elé ma este egy férfi bombát vetett, mely fölrobbant és öt személyt megsebesített. Amidőn a rendőrtiszt a menekülő merénylő után lőtt, az egybegyűlt tömegből *revolverekkel rálöttek*. A rendőrség viszonzta a tüzelést. A néptömegben egy asszony és két férfi könnyebben megsebesült, a rendőrség részéről egy rendőrtiszt és egy rendőr könnyebben sebesült meg.

Tula, szeptember 3. Remezovot, a tulai járásbíró elnökét, villájában ismeretlen tettesek *nyolc revolverlövessel megölték*. A tettesek elmenekültek.

Libau, szeptember 3. A szeptember 1-ére virradó éjjel a fogházhoz közelfekvő házakból lövéseket adtak egy elvonuló katonai csapatra. A katonaság körülvette a házat és tüzelt arra, amelyet a lakók viszonoztak. *A tüzelés mintegy másfél óráig tartott*. A katonaság részéről senki sem sebesült meg. A lakók részéről *négy ember elesett*; kettő később szenvedett seibe belehalt. *Harminckét férfit és 29 nőt letartóztattak*.

London, szept. 2. A cár annyira fél az esetleges merénylettől, hogy kihallgatások alkalmával finom acélpáncélt visel. Amikor sétál, senkinek sem szabad hozzáközelíteni. Rendesen egy nagy réten sétál, amelyet katonák vesznek körül és aki feltűnik a láthatáron, agyonlövik. A múlt héten ez a sors érte a cárné egyik legkedvesebb komornáját, akit a katonák lőttek agyon véletlenségből a cár sétája alkalmával.

Pétervár, szept. 2. A cár *Trepovot* tartós betegség miatt *nyugalomba* helyezte. A cár *Minn* tábornok meggyilkolásáért őt tette felelőssé. Trepov a gyilkosság óta elvesztette a cár kegyét, aki most nyugalomba küldötte.

Egy aradi regény.

(Szobaleány és államhivatalnok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 3.

Egy szép barna leány szomorú tragédiája keltett tegnap izgalmat Hódmezővásárhelyen. A Püspök-utca 24. számú ház előtt nagy néptömeg verődött össze tegnap délután. Ijedt kiáltások, segítség-hívás zürzavaros hangjai csapódtak ki az utcára.

Bent a lakásban egy szép leánynyal vívott élet-halálharcot a nagyanyja, a kit megakart fojtani. A leány ugyanis hirtelen megőrült és dühöngve fenyegetett mindenkit, aki eléje került. A sógora fogta le nagy erőfeszítéssel; bezárták, a kis szobába s ott őrizték míg a rendőrök a kórházba szállították.

Székely Juliánna a szerencsétlen sorsra jutott leány. Élete valóságos regény, mely most ilyen tragikus fordulathoz jutott. Előtt 7 évvel lett árva. Ifjúsága, szépsége teljes üdeségben nekivágott a világnak. Elutazott Vásárhelyről, hogy kenyeret keressen magának. Sorsa Aradra hajtotta, ahol egy ur házához került mint szobaleány. Itt kezdődik élete regénye.

A háznál megismert egy előkelő államhivatalnokot, a kinek szemét szurt az üde, szép leány. Hamar megértették egymást. Egy napon eltűnt a leány a háztól s elmaradt az ifju is. Puha fészket rendezett be a leány számára egyik aradi külvárosi utcában. A leányt kedvesévé tette.

A szép leány még jobban kifejlődött az évek során. Rajongó szeretettel csüggött barátján. Végre azonban bekövetkezett a klábránduás. Társának csak a hisztéris hajlamu asszony képzelte, hogy elhidegült iránta a férfi, s ez okozta, hogy féltékenykedni kezdett. Napról napra megismétlődtek a keserű szemrehányások, a nő buskomor lett; rögeszméjévé vált az a gondolat, hogy a férfi szakítani akar vele. Minthogy a nő ár valósággal mániakussá vált, barátja múlt vasárnap haza küldte nagyszüleihez Hódmezővásárhelyre. Azt ígérte a leánynak, hogy másnap visszatér érte. De nem jött.

A leány izgatottan számolta a napokat. Nem találta a helyét. Percekig te' szelgett a tüdőre előt és nézegette magát.

— Szébb vagyok én, mégis szébb, mint az a másik! — szót gyakran magához.

Tegnap reggel nagyon ingerült lett. Uno katesztvérevel és sógorával kezdett veszekedni; később pedig tettelegességre is ragadtatta magát.

Majd mikor nagyanyja csittította, *redőrohant és megfojtarta fojtani*.

Hábn Dávid dr. tisztí főorvos megvizsgálván a szerencsétlen leányt, konstatálta, hogy veszedelmes elmebaj tört ki rajta. Beszállították a városi kórházba.

A tanár ur buktat.

A diákok ülnek.

(Betrány Gyulafehérváron.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, szeptember 3.

Iskolai év végén megszoktuk már a tanbetrányokat. Megszoktuk azt, hogy a mi professzoraink több diákot buktatnak el, mint amennyit szabad volna, vagy kellene, vagy emberséges lenne. Megszoktuk utóbbi időben, hogy diákok és szülők nem türik simán a méltatlanságot, hanem felázadnak ellene. Most már hozzá kell szoknunk ahhoz is, hogy ezek a skandalumok, melyek a magyar tanügy fekélyeiről tanuskodnak, szeptemberben, a pótvizsgák idején is ismétlődjenek. Most Gyulafehérvár volt a színhelye viharos jeleneteknek, melyek a pótvizsgák nyomán támadtak. Gyulafehérvárott nagy izgatottsággal beszélnek arról, hogy a tanári kar egyik tagja a pótvizsgálaton majdnem kivétel nélkül *elbukatta az összes jelentkezőket*. Az épület előtt összegyűlt tanulók oly fenyegető magatartást tanusítottak, hogy az iskola kapuit be kellett zárni.

Az egyik elbukott tanuló három társa kíséretében vele szembe jővő *tanárát az utcán tetteleg inzultálta*, miközben a közönség a tanuló pártjára kelt. Egy Marton Aladár neű tanuló, egy szegény vasúti hordár fia, bukása feletti elkeseredésében *öngyilkosságot kísérelt* meg, de szándékát még idejekorán észrevették és megakadályozták az öngyilkosság elkövetésében, mire Marton eltűnt.

A szülők küldöttségileg akarnak orvosiasít kérni a minisztertől. A szülők — azt hisszük — nem fognak elégtételt kapni senkitől, mert nincs kényesebb és nehezebb kérdés, mint az iskolai osztályzás és buktatás dolga. A miniszter nem róhat ki büntetést a tanárra, mert a tanár ezt mondja: Nem tudott a fiu. S a fiu nem bizonyíthatja az ellenkezőjét, mert nem állíthat tanukat arra, hogy igenis tudott.

Emberség és jóérzés dolga az egész. A tanárnak nem szabad kis zsarnokká fejlődnie, aki megfélemlézve arról, hogy ő is volt gyermek és neki is lehetnek gyermekei, drákió kegyetlenséggel és gyilkos pontossággal mérlegeli: tud-e hajszálra annyit a gyerek, mint amennyit ő megkíván tőle.

Csak a tanár kívánságáról van szó. Mert a tanterv nem kíván tulsokat. Az élet pedig még kevesebbet kér azokból a tanulmányokból, melyeket a mai középiskola tölcésrez diákjai fejébe. Mi azonban elszokunk már attól, hogy az élet követelményeit kérjük zsinórmértéktől, mert a mai tanárnemzedék legnagyobb részétől — sajnos — ezt a megértést nem várhatjuk.

Tehát csak emberséget kérünk. Minden professzor nem születetk Anatole France intelligenciájával, még kevesebbel sem, de becsületes emberi szíve mindenkinek kellene, hogy legyen.

Öngyilkos művész.

(Faragó József agyonlőtte magát.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3.

Nagy népszerűségre, vidám sikerekre hivatott életpálya végződött be egyszerre drámai sötétséggel. Faragó József, egyik legkiválóbb és legkedveltebb karrikaturarajzolónk szombaton Berlinben *agyonlőtte magát*.

Mérhetlen sok belső vívódáson és kiskorú katasztrófán keresztül jutott el e kétségbeesett lépéséhez. Autodidakta volt a művészetben, a maga szorgalmára és kétségtelen tehetségére alapította művészit ambíciót, amelyek aránytalanul nagyok voltak ama könnyed műfaj mellett, amelynek művelésére vállalkozott. Szép és megérdemelt sikerei voltak a karrikaturarajzolásban.

Az egész ország méltányolta politikai torzképeit, amelyekben mérsékelt, sokszor di'ettáns volt a rajzkészség, de mindenkor éles, szinte korbácsoló guay és elmésség nyilatkozott meg. A „Borszem Jankó”-nak és a „Kakas Marton”-nak állandó rajzolója volt. De mérhetlen ambíciója nem hagyta nyugodni e hivatásában. Valami sajtáságos külföldimadás fejlődött ki benne, a mi nálunk egyértelmű a honi állapotokban való örökös elégtelenséggel.

Ki is ment előbb Münchenbe, aztán Berlinbe. De mikor otthagya a sokszor lenézett honi viszonyokat, mintha művészetének talaja csuszott volna ki alóla. Reményei, ambíciói nem teljesültek be és ez csak fokozta lelke nagy keserűségét. Mindezt betetőzte fiatal ne-jének, akit rajongva szeretett, váratlan halála. A sötét gondolatok azóta szüntelenül benne éltek és nem is hagyták el utolsó sóhajáig.

Elborultan gyászoljuk benne a gazdag talentumot, amely mindíg másokat mulattatott és mindig önmagát emésztette pokoli gyötrellemmel.

Aki a hűgának a férje.

Vérferdítő mérnök.

Az apa följelentése.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3.

Egyik budapesti estilap olyan históriát, hoz nyilvánosságra, a melyet — sajnos — csak nevek nélkül lehet elmondani. Anélkül, hogy a borzadalmas és undorító história szereplőit pellengére lehetne állítani és a közmegevetésnek kitenni, amint azt feltétlenül megérdemlik.

K. Gyula, a minap a VII. ker. kapitányságon *feljelentést tett saját fia ellen, hogy ez a családában vérferdítést követett el, vadházasságban él a saját hűgával, akitől két gyermeke született, az egyik meghalt, a másik él*.

A kerületi kapitányság átette az ügyet a főkapitánysághoz, ahol megindították a vizsgálatot, amely egy családi élet legundorítóbb részleteiről rántotta le a leplet.

A panasztevő kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy *fia elcsábította egyik nővérét, a kivel aztán vadházasságban élt, két gyermeke is született ebből a házasságból. Az apa, megborzadva ettől a viszonytól, mert gyermekeit börtönbe juttatni nem akarta, és tovább nézni nem tudta a dolgokat, elhagyta a házat, ahová csak akkor tért vissza, amikor az aljas fiu már távozott belőle. A nővérevel folytatott viszonyal igyidőben Budán is volt viszonya és a budai leányt feleségül is vette*.

Azonban nem sokáig maradt mellette, vizsztatért a nővérséhez és ismét vele szerelemkedett. Ez a visszatérés bírta K. Gyulát arra, hogy úgy fia és leánya, valamint fia és leánya

viszonya előmozdítója, a saját felesége ellen a feljelentést megtögye, annál is inkább, mert a fia azzal fenyegeti meg, hogy lelövi.

A fia, egy ekleveles mérnök, hivatalnok egy budapesti gyárban, a tisztviselő előtt cinikusan beismerte, hogy abból, amit apja ellene vallott, a vadházasságra vonatkozó rész megfelel a valóságnak. Azonban nem fia K. Gyulának, hanem mostoha fia, akit K. Gyula törvényesített. K. Gyuláné anyja neki, ő pedig törvénytelen gyermek volt. Idegen asszonynál nevelkedett és azt tartotta anyjának. Amikor állítólagos anyja nagy nyomorba jutott, K.-ék házukhoz vették. Akkor ő már műegyetemi hallgató volt. Senki sem mondta neki, hogy K.-ék leánya az ő nővére. A leány sem tudta, hogy ő a bátyja. Így kezdődött a viszony és ők a valól csak akkor tudták meg, amikor a leány már anyai örököknek nézett elébe.

— Hát igen — mondotta a flatalember jegyzőkönyvbe, ez nagy katasztrófa volt mindnyájunkra, de sem nekem, sem hugomnak, egyikünknek sem volt annyi lelki erőnk, hogy a viszonyunk véget szakítottunk és egymástól elváltunk volna.

Később mégis elszakadtam a szülő háztól, hogy feledjek, megnősültem. Nem bírtam megmaradni a második asszony mellett, visszamentem az elsőhöz. És azóta ismét vele élek.

Ami anyámat illeti, az egy hiszterika, aki elhítette nevelőatyámmal, hogy mindnyájukat ki akarom irtani és a nevelőapám, aki alkoholist, ezt persze elhitte...

Másnap K. Gyula eljött a főkapitányságra és visszavonta a panaszt. A rendőrségen azonban most már befejezik a vizsgálatot és az ügy az ügyészséghez kerül.

Beck báró balesete.

(A vezérkari főnök életveszélyben.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3

Az osztrák-magyar hadsereg vezérkari főnökét, Beck báró tábornagyot ma súlyos balesete érte Teschen közelében, ahol most császárgyakorlatokat tartanak. A tábornagy balesetéről az alábbi távirati tudósításunk számol be:

Teschenből táviratozzák: A császárgyakorlatok alkalmával Beck báró tábornagyot könnyen végzetessé válható baleset érte. Ugyanis kíséretével egy patakon lovagolt át, midőn lova hirtelen megcsuszott és lovasával együtt a vízbe zuhant. A tábornagyot csak nagy fáradsággal tudták életveszélyes helyzetéből kiszabadítani. Aztán másik lóra ülve, könnyű sebével folytatta útját.

Teschenből táviratozzák: A hadgyakorlatok színteréről jelentik, hogy ma reggel Beck bárót baleset érte, amely könnyen végzetes lehetett volna. A vezérkari főnök-lóháton ment helyettesével, szárnysegédével és számos törzestiszttel a manőver színterére. Épen egy mezőn nyargaltak keresztül, amelyet magasra benőtt a fű, amikor a tábornagy lova megcsuszott, belebukott az ingoványba és magával rántotta lovasát is. A mocsárvíz pedig olyan mély volt, hogy Beck báró egészen elmerült. A kíséret tagjai az ijesztő látványra leugrártak lovaikról, kiszabadították a tábornagyot, aki lovat váltva, tovább folytatta útját.

Egy tescheni távirat a következőképp írja le az esetet: Beck báró át akart kelni egy patakon, amelyen előtte egy parancsörtszt már átlovagolt. A tábornagy fiatal lova azonban megbokrosodva, megbotlott a meredek part egy kiálló sziklájában és lovasával együtt a patadba zuhant. Ijesztő jelenet volt, amikor a ló a pa-

táival a tábornagy felett felugrott. A nemes állat azonban átlépett a gazdáján, anélkül, hogy érintette volna. Jarky főhadnagy volt az első, aki a veszedelmes helyzetben levő tábornagyhoz sietett és kiemelte a vízből. Akkorra már ott volt Kerzl dr. udvari orvos is, akit azonban a könnyen sebesült tábornagy e szavakkal nyugtatott meg:

— Már semmi bajom sincs!

Azzal egy másik lóra ült és elvágtatott.

Arad tanügyi budget-je.

(Uj tanítói állások.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3

A múlt héten részvétlenség miatt elbalszított iskolaszéki ülést ma tartották meg. A tanügyi iskolánál megüresedett tanítói állást ugyan ma sem tölthették be, mert a választáshoz szükséges számmal az iskolaszéki tagok nem voltak jelen, de a jövő évi költségelirányzatot, és több más fontosabb ügyet mégis csak letárgyalhatta az iskolaszék. A mai részvétlenségnek kivételesen nem az iskolaszéki tagok nemtörődömsége, hanem Vásárhelyi Béla temetése volt az oka. Sokan az iskolaszék tagjai közül a temetésen voltak jelen, hogy megadják végső tisztességét a város nagy polgárának. Az ülésről alábbi tudósításunk szól:

Institoris Kálmán polgármester az ülés megnyitása után konstataálta, hogy a tagok kétharmadrésze ma sem jelent meg. Ez az ülés megtartására másodszori összehívás után már nincsen befolyással, de a megüresedett tanítói állás betöltésére igen, mért is a választást ismét el kell halasztani. A választás megejtésére a polgármester nyolc napon belüli újból össze fogja hívni az iskolaszéket.

Az első lényegtelen pontok letárgyalása után a polgári leányiskola énektanítási és a polgári fiúiskola tornatanítási ügye került szóba. A leányiskolában az éneket eddig Máday Gyula tanította évi négyszáz koronáért. Máday azonban az év végén megvált az iskolától és most nem akad senki, aki négyszáz koronáért a tanítást elvállalná. Rövid vita után az iskolaszék elhatározta, hogy az énektanítói javadalmazásnak évi hatszáz koronával való felemelését hozza javaslatba a közgyűlésnek. A tornatanítás körül szintén hasonló bajok voltak. Kevés volt a tornatanító javadalmazása. Az iskolaszék ezen az állapoton is javítani óhajt és az állás rendszeresítését hozza javaslatba a közgyűlésnek, olyképen, hogy a tornatanító elemi iskolai tanítói fizetést élvezzen, de az esetben, ha a Weitzer János-utcai iskolában nem tanítja a kötelező 24 órát, úgy más intézetben is köteles legyen tanítani.

Nagyobb vitát keltett a tárgysorozatnak az a pontja, amely egy új rom. kath. hitoktatói állás rendszeresítéséről szólt. Emellett az volt az érv, hogy a jelenleg működő hitoktatók, nem képesek hivatásukat ellátni, csak olyképen, ha több osztályt egybevonnak és egyszerre tanítanak. Ez pedig úgy pedagógiai, mint egészségügyi szempontból hátrányos a tanuló ifjúságra. A kérdéshez többen szóltak hozzá.

Szilágyi János szerint a mostani hitoktatási és vallás erkölcsi nevelés nem felel meg céljának, főleg azért, mert a hitoktatók folyton változnak és így nem ismerik az általuk oktatott gyermekeket. Annylra nem ismerik tanítványaik képességeit, hogy legtöbbször aszerint osztályozzák őket, ahogy más tantárgyakból állnak. A hitoktatásról az illető feleletek kötelesek gondoskodni, de ennek dacára a város olyan áldozatkész, hogy évente majdnem ötezer koronát költött. Tovább nem mehet a város és nem verheti magát újabb költségekbe.

Milleg József iskolafelügyelő szintén ebben az értelembe beszélt. Sófalvi György azt indítványozta, hogy írjon fel az iskolaszék Apponyi Albert gróf belügyminiszterhez, hogy a polgári leányiskola hitoktatóját az állam fizesse, mivel az az iskola úgy is államiilag segélyezett. Ilyképen meg volna oldva a kérdés.

Az iskolaszék Sófalvi indítványát egyhangulag elfogadta azzal a módosítással, hogy ne az iskolaszék, hanem a rom. kath. plébánia írjon fel a miniszterhez és az iskolaszék a kérelmet támogassa.

Ezután az iskolaszék az 1907. évi költség-előirányzattal foglalkozott, amely 224,355.30 koronát tesz ki, amelyhez még 2500 korona járul, ha a közgyűlés az ének- és torna-tanítói fizetések és több iskolaszolga javadalmazásának felemelését elfogadja.

Az iskolaszék a költségelirányzatot vita nélkül elfogadta. A jövő évi költségvetés tehát az ideivel szemben 8600 korona emelkedést jelent. Ez maga után fogja vonni a pótdónak két fillérrel való felemelését.

Az ülésen Institoris Kálmán polgármester előnöklété alatt a következők voltak jelen: Steinhardt Mór dr., Robitsek Agoston, Milleg József, Kovács Vince, Posgay Lajos dr., Ifj. Nachtnébel Odón, Frint Lajos, Szilágyi János és Bents Aurél jegyző

Esetek.

Színész-morál.

Egy karlsbadi jelentés hírül hozta, hogy a jól látogatott és előkelő gyomor-fürdőhelyen valami — állítólag magyar származású — színigazgató érkezett vándortársulatával. A direktort a híradás Nyomorkay nak nevezi, a primadonnájáról pedig, a ki a főszerepője a hírnekj csak annyit mond, hogy paraszt származású magyar leány. Az a primadonna állítólag „hálojába kerített” egy gazdag osztrák főúri fiút s azt „mindenből kifosztotta és tönkretette.” Elkövetkezvén pedig a fiura a hét szük esztendő, ő hercegsége vagy grófsága beleeresztett egy golyót az agyába s meghalt.

A szülők megtorlást vagy ehhez hasonló kíváncnak, a lapok feltolják az orrukra az erény-szemüveget, megeresztenek egy pár hangulatos frázist s „szerencsétlen áldozatról”, a közönség pedig, amely a reggeli kávéhoz nagyon szereti az ilyen történeteket, sopánkodik és átkozza a színésznőket, akik a becsületes, derék, jó és háziassan nevelt fiukat elcsábítják, kifosztják és tönkreteszik.

Ez a karlsbadi hír valószínűleg még nagyjában sem igaz. Nyomorkay nevű magyar színigazgató aligha máskül a cseh hegyek között német színtársulattal, de ha tényleg ott jár is, akkor se fog ilyen hamisítatlan magyar nevet fölvenni. Ez a név gyanús. Az a parasztszármazású primadonna pedig szintén nagyon ismerős alak a bécsi kolportá s regényekből. Bátorokunk tehát az ő létezését is kétségbe vonni.

Mindaz azonban nem változtat azokon a dolgokon, amelyeket elmondottunk. Hogy t. i. megint színész-morálról esik szó. A nagy társadalmi hazugságok között kétségtelenül diszes helyet foglal el az az álláspont, a melylyel az emberek — rang és módkülönbség nélkül — a színésznőkkel szemben foglalnak el. Valóságos fogalomná jegocsedett ez a szó: színész és a mit értenek alatta, abban van valami az erkölcs-telenség és a kokotteri szuperlatívusából.

És nem pusztán operettszínészekről beszélünk és színésznők alatt nem értjük okvetlenül a fizetéstelen karhölgyeket, a kik a dekorum kedvéért bujnák csak fess trikóba. Színésznőkre, becsületesen dolgozó színésznőkre gondolunk, a mi-

kor az ostoba spíess morál ellen védjük a szinpadot. Az operett-szinpad starjsi, kisebbek vagy nagyobbak és a drámai színházak női ebben a morálvilágban egyforma elbírálás alá esnek.

Igazo'atlanul. Mert hiába is sirákoznak a derék esaládapák és becsületességben megőszült anyák azon, hogy fiaik ott vesztik el a fejeiket a vászonerdek és papirhegyek között és hiába vádolják a szinpad hölgyeit ezért. Nincs igazuk.

Azok a „békés”-ről szóló mesék egyszerűen buták. Az ördög törődik a háziasszony nevelt fiúkkal, ha becsületességüket hű és hazug nagyuri allűrökkel nem dugják oda. Ki sietne utánuk, hogy „kirabolják” a békés család otthonból, ha nem maguk hagynák ott, hogy hízve saját hódító képességük erejének, vagy gyöngeségének, nem kuszának maguk azok után az asszonyok után, akik jobban, könnyebben közelíthetők meg, mint a saját öltözködés vértelen asszonyai.

Igen, ebben a megközelíthetőségben rejlik az oka mindennek. Pedig ez semmi. Mert a szinpad szabad tere. A levegője, a népe szabad és azok is, a kik oda betévednek, csak abból a szabadságból veszik ki a részüket, a mely jut mindenkinek.

Senkinek sincs joga erkölcsi ténnyel vádolni a szinpad asszonyait! Mert nem azok. Ezek a nők csak élnek az emberekkel és azokkal az apró gyöngeségeikkel, a melyeket az emberek maguk kinnálnak föl nekik.

Az erkölcsi ténnyel azokban a „derék, becsületes” férfiakban rejlik, a kik fehér szegfűvel a gomblyukban, hódító mosolyadják az előkelő habitúját és a pénzükért nemcsak női, de előkelő kiszolgálást és tekintélyt is akarnak vásárolni. Azokat a derék, becsületes férfiakat ki kellene dobni onnan a szinpadról. És bizonyos, hogy senki se menne utánuk. Mert nem is hívta őket senki és ha miattuk erkölcsi ténnyel kiáltoznak a derék apák, mint az erkölcsi ténnyel kuforrasát a pokolba kell zavarni őket. A morál szent nevében.

Emericus.

Élénkül a politika.

A király pesti utja.

(Az első minisztertanács.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, szeptember 3.

Október hó 10-ikén megnyílik a képviselőház s ezzel véget ér a messzire kitölt nyári szabadság. A politikai élet újraébredését az a körülmény jelzi első sorban, hogy a miniszterek már megérkeztek a fővárosba, sőt holnap meg is tartják az első miniszteri tanácskozást. Lassan-lassan a honatyák is előkerülnek rejtekeikből, ismét megélénkülnek a pártkörök és a dunaparti palotában fölszendül az előkelő csengő. Előhírnökei ennek az alábbi táviratok:

Budapestről táviratozzák: A magyar ügyek udvari referense, Daruváry udvari tanácsos szombat óta Budapesten tartózkodik. Már tegnap összeköttetést keresett a miniszterelnökkel, de Wekerle Sándor ma reggelig Herkulesfürdőn tartózkodott. Reggel értesítették Daruváryt, hogy a miniszterelnök itthon van. Az udvari tanácsos fölhajtotta a miniszterelnöki palotához, ahol Wekerle azonnal fogadta. Daruváry közölte a miniszterelnökkel a király utitervét és megbeszélte azokat az ügyeket, amelyek a király budapesti tartózkodásával és a delegációk októberi tanácskozásaival kapcsolatosak. Wekerle

hosszasan tárgyalta Daruváryval, aki több fontos aktát vett át a miniszterelnöktől.

A kabinét tagjai Kossuth Ferenc kivételével ma valamennyien megérkeztek a fővárosba. Ma reggel érkezett meg Eberhardról Apponyi Albert gróf is. Kossuthot vasárnapra várják vissza Budapestre. A kormány tagjai holnap délután minisztertanácsra gyűlnek össze, amelyen elintézik a folyó és függő ügyeket, megbeszélnek a politikai helyzetet és tanácskoznak a kiegyezés kérdéseiről. Ez lesz az első minisztertanács a szünet után. Wekerle Sándor miniszterelnök e hét végén valószínűleg Bécsbe utazik, ahol a király kihallgatáson fogadja.

Tóth János közoktatásügyi államtitkár ma délelőtt 11 órakor tette le a hivatalos esküt Apponyi Albert gróf kultuszminiszter kezébe. Az új államtitkár holnap foglalja el állását. A bemutatkozás Apponyi jelenlétében fog megtörténni.

Aradi sztrájkok.

(Könyvkötők bérmozgalmak. — A cipészek munkaszünetelése. — A kereskedelmi alkalmazottak mozgalmak. — Pékségédek és kályhások)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Az aradi sztrájkok még egyre tartanak. Péntek óta sztrájkolnak az Aradi nyomda részvénytársaság könyvkötő műhelyének munkásai is. A könyvkötő munkások munkakezdeje az összes aradi műhelyekben naponta kilenc és fél órában van megállapítva. A részvénytársaság munkásai azonban csak kilenc órát akarnak dolgozni. Az igazgatóság, hivatkozva a többi könyvkötő műhelyben dívó rendre, nem hajlandó a munkásoknak azt a követelését teljesíteni és — mint értesülünk — ha a munkások holnap délig nem állanak munkába, úgy elbocsátja őket és munkakönyvüket az iparhatóságnál helyezi el.

Az Aradi Cipészek Termelő Szövetkezetének műhelyében kiört sztrájk még mindig nem ért véget. Vasárnap délután a város cipész és csizmadia munkásai a városháza földszinti kis termében gyűlést tartottak a tárgyban, de egyben foglalkoztak a kedvezőtlen gazdasági helyzettel is. A gyűlés kimondta, hogy a sztrájkot a Cipőtermelők szövetkezeténél folytatja.

Ugyancsak vasárnap délután gyűléseztek a kereskedelmi alkalmazottak is, a városháza földszinti kistermében. A gyűlést Sicheremann elnök nyitotta meg, majd Bogdán Simon és Irte Lajos mondtak beszédeket, amelyekben a nyolc órai záróra kérdését tárgyalták. Foglalkozott még a gyűlés a kereskedelmi alkalmazottak helyzetének javítása körül felmerült módzatokkal is.

Helyzetük javításának kérdésével foglalkoztak vasárnap délután az ipartestület tanácstermében az aradi pékségédek is. Ok is sanyaru helyzetükről panaszkodtak és szintén arra törekednek, hogy anyagi viszonyaikon segítsenek. A gyűlésen határozatlanul kimondták, hogy a kérdést mennél előbb tisztázni fogják és ha csak lehet, békés uton vívják ki követelésüket.

Sztrájkolnak tudvalevőleg Balogh Dávid aradi kályha építőmester munkásai is. A munkások az eddigi bérnél husz százalékkal többet követelnek, munkaadójuk azonban nem hajlandó követelésüket teljesíteni. Ilyképen a bérekért tárgyalások egyelőre eredménytelenül végződtek és nem is bizonyos, hogy egyhamar létrejön a béke Balogh Dávid és munkásaikkal között.

A radnai búcsú.

(Harminceszer zárándok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, szeptember 3.

Vasárnap, az őrangyal napján, kezdetét vette a radnai búcsujárás. Már vasárnap számos búcsujáró érkezett Radnára, megélelntve a különben csendes utcákat. Még a legtávolabbi alföldi városokból és faukból is érkeznek ilyenkor zárándok csapatok a községbe. Ezek már most utban vannak, hogy Kisasszony napjára Radnán lehessenek.

A szegediek ebben az évben is külön vonaton mennek a búcsujáró helyre. Csütörtökön reggel indul el a szegedi csapat és aznap délután négy órakor érkezik Radnára. De sokan szűjtatos hívők közül nem használják a modern közlekedési eszközt, hanem, mint a búcsujárók általában, gyalogsorral indulnak el Szegedről és ájtatos zsolozsmák éneklése közben teszik meg a hosszú utat Radnáig, hogy lerójják hálájukat és kegyeletüket Szűz-Máriáért. Különös érdekességet kölcsönöz az idel búcsúnak az, hogy az idén Kisasszony napja és Mária napja két egymást követő napra 8-ára és 9-ára esik — és így a két búcsú együtt tartják meg.

Nagy forgalomra van ilyenképen kilátás Mária-Radnán. A nagybúcsú napján hozzávetőleges számítás szerint, mintegy 30.000 ember fog megfordulni a községben. Tekintettel a várható nagy forgalomra, a radnai állomásfőnökség intézkedett, hogy kellő számú személykocsik álljanak a község rendelkezésére.

Hogy az ilyen alkalomkor a zsebmetszők és egyéb tolvajok is kedvező talajra találnak, az minden évben tapasztalt jelenség Mária-Radnán. — Furfangos szőlőbárosok és gyorskezü tolvajok gyakran alaposan kifosztják az ájtatos hívőket, néha éppen abban a pillanatban, amikor az illető teljes odaadással és mély fohászok közben rója le háláját és kegyeletét az Ur iránt. Az ilyen manipulációknak megakadályozására a csendőrség lesz hivatva, amelyet az idén még jobban megerősítenek, mint a múlt évben, hogy sikerrel védhesse meg a búcsujárók vagyonát.

Egyébiránt — eltekintve a búcsúnak ettől a kellemetlen oldalától, szép napoknak néz elébe Mária-Radna, amely egyébként a legcsendesebb helységek egyike és csupán évenként néhányszor vissz bele az áhitat és a vallásos érzület némi életet.

MULATSÁGOK.

— Multság Szentannán. Ujszentanna közönsége szeptember 2-án, vasárnap délután a romkát. templom renoválása javára jól sikerült világpostával és tombolajátékkal egybekötött ünnepélyt rendezett, amit az este fényes táncmultság követett. A táncmultságon jelen voltak névsora következők:

Asszonyok: Adelmann Károlyné, Ackermann Istvánné, Ackermann Antalné, Özv. Csuma Mátyásné (Buttyin), Diószeghy Józsefné, Demkó Istvánné, Eick Nándorné, Gantner Károlyné, Gattermayer Károlyné, Gyurkovits Ferencné, Hübner Györgyné, Özv. Marksteiner Antalné, Meichin Antalné, Schmitt Jánosné, Steiner Miklósné, Török Eteika, Vass Dezsőné, Özv. Wolf Jánosné, Zimmermann Károlyné.

Lányok: Ackermann Katica, Adelmann Irénke, Gattermayer Irénke, Gantner név. Gyurkovits Mariska, Horn Lencsi, Lengyel Margitka, Kinosi Anna, Oster Mariska, Reusz Málcska, Scherer név. Steiner Matild, Wolf Gizuska, Zimmermann Terka Anna és Ninuska.

HIREK.

— **A munkásbiztosítási javaslatot visszavonják.** Budapesti tudósítónk táviratozza: Megbízható helyről vett értesülésünk szerint már maga a kormány is megijedt az éles ellenszenvtől, amelylyel a Szerényi-féle s a munkásbalesetbiztosítás tárgyában kiadott javaslat az érdekeltek körében keltett. A kormány a javaslatot vissza fogja vonni. A legmeglepőbb, hogy maguk a munkaadók, akiknek érdekeit igaztalanul legyezgeti a kormányjavaslat, ellenzik a javaslatot. Titkos értekezletet tartottak, melyen megbeszélték és megállapították, hogy a javaslat nemcsak nem fogja konszolidálni a munkás és munkaadó viszonyát, hanem az elégtelenség állandó kuforrása lesz. Es minthogy ők elsősorban békét akarnak, tehát állást foglaltak a javaslat ellen.

— **Hírlapírók szervezkedése.** Most egy éve kongresszusra gyűlték össze Aradon a vidék hírlapírói. A szervezkedés eszméje tömörítette őket, azóta azonban nem sokat haladt előre a szervezkedés ügye. Nemrégben a főváros hírlapírói is szervezkedési mozgalmat indítottak gazdasági alapon. Eddig az ő munkájukat sem koronázta siker. A már elvezetett fonalat a vidék újságírói ismét fölveszik s most módszerrel, más alapon, bizonyára eredménnyel. E tárgyban az aradi hírlapírók holnap, kedden délután két órakor értekezletet tartanak az aradi kereskedők köre helyiségében.

— **A bukaresti magyar konzul afférje.** Érdekes affér hírére táviratozzák Bukarestből: A bukaresti kiállítás területén egy vendéglőben magyar beszélgetés folyt. A pincér is magyar nyelven felelt a vendégnek, aki az új osztrák-magyar konzul, *Kutschera* Miksa volt. Az idegen szörnyen megbotrántoztatott egy másik urat s reájuk szólt a szomszéd asztaltól:

— Ne fecsegyenek itt magyarul!

A durva beavatkozásra *Kutschera* konzul visszafelelt s így megtudta, hogy az idegen, a ki rendreutasította, *Gradisteanu* Péter, a román kulturális elnöke. Szót szó követett és konzulunk úgy összekülönbözött *Gradisteanu*val, hogy ezt tetteleg is inzultálta. Az afférnek, amely városszerte kínos feltűnést kelt, lovagias folytatása lesz.

— **A város földjét bérbeadták.** Ismeretes az agharc, amely a Gellény dűlőből földek bérbeadása körül már hosszabb idő óta folyt a város törvényhatóságában. A törvényhatóság a 677 holdnyi területet tudvalevőleg *Szántay* Bólinak adta bérbe, aki már évek óta bérelte és megművelte a földeket. Szántay 17 koronát ígért holdanként és évenként a bérletért. De a közgyűlésnek azt a határozatát, amelylyel a földet Szántaynak adta bérbe, *Dobró* Pál és társai megfélembesték és a belügyminiszter helyt is adott a felebbezésnek, azzal az indokolással, hogy a földeket nyilvános árverés útján kell kiadni, a legjobbat ígérőknek. A miniszter határozatának tárgyalásakor a törvényhatóságban az az eszme merült fel, hogy a földeket jövedelmezősége szempontjából parcellázni kellene és így bérbeadni. Ez a határozat újabb miniszteri leiratra szolgáltatott okot, amelyben a miniszter vagy a parcellázásra, vagy a nyilvános árverés kitűzésére szólította fel a törvényhatóságot. A közgyűlés a parcellázás mellett döntött és nyilatkozat léteire hívta fel Szántay Bólinak az iránt, hogy egy évig, amíg a parcellázást előkészítik, hajlandó-e a földet bérben tartani. Szántay lagadó válasza folytán

két héttel ezelőtt nyilvános árverést tűzött ki a tanács a földeknek egy évre való bérbeadása iránt. Ma tartották meg a nyilvános árverést, amelynek eredménye előrelátható volt. A földeket ugyanis tényleg *Dobró* Pál és társai bérelték ki, akik 22 korona 2 fillért fizetnek minden holdért, vagyis öt koronával többet, mint Szántay. A bérlet lejártával a földeket parcellázni fogják.

— **Az Arad-békési evangélikus egyházmegye közgyűlése.** Békéscsabán látogatott közgyűlést tartott az arad-békési ág. ev. egyházmegye. A tárgyalás anyagául szolgáló ügyek között minden esetre nagy fontosságúnak mondható az a javaslat, a melyt az egyházmegye által kiküldött tanterv készítő bizottság tett a közgyűlés elé, a mely szerint t. i. a vegyes tannyelvű iskolákban a vallási tantárgyakon kívül, a melyek anyanyelven tanítandók, a többi tantárgy magyar nyelven taníttassék. A közgyűlés *Fábry* Sándor főispán világi és *Csepreghy* György esperes egyházi elnökök elnöklése alatt tartott meg, s azon több fontos ügy nyert elintéztet.

— **Házasság.** Fényes esküvő színhelye volt vasárnap délelőtt az izr. templom. *Schäffer* Henrik tekintélyes aradi kereskedő esküvőre örök hűséget *Fränkel* Lujza kisasszonynak, *Fränkel* Vilmos, a Széchenyi-malom irodalomleányának. Tanúk voltak: *Telma* János dr. ügyvéd és *Fränkel* Ottó Máv. mérnök, koszorus párok: *Flamm* Miksa — *Fränkel* Bertával, *Fränkel* Ottó — *Tenner* Arankával, ifj. *Tenner* Lajos — *Fränkel* Mariskával és *Fränkel* Jenő — *Fränkel* Olgával. Az ifjú párra *Krausz* Jónás rabbi-helyettes adta papi áldását.

— **Giacosa halála.** Turinből táviratozzák, hogy *Giacosa* József, az ismert olasz drámaíró meghalt. *Giacosa* a mai olasz irodalom egyik legkiválóbb tehetsége volt. Számos értékes színművet írt. Náluk a legismertebb „Az apród” című bájos, verses vígjátéka, amely a Nemzeti Színházban 1886-ban került színpadra és azóta állandóan műsoron van. *Giacosa* mint novelláíró is a legjobbak közé tartozott.

— **A lövészek díszében.** Az Aradi Polgári Lövészegylet 1906. évi nagy díjlövészete alkalmával vasárnap, szeptember 9-én, déli 1 órakor dísz-ebédet rendez. Egy teríték ára 3 korona. A dísz-ebéd a városiigeti nagyvendéglő teremhelyiségében lesz déli 1 órakor s *Műlek* Lajos dr. főlövész-mester mondja az első felkötőt az Orozy-serleggel. Előjegyezni lehet szeptember 8-ig a körözött iveken és a lövöld helyiségében.

— **Nagy tűz Morodán** *Moroda* község határában *Ypsilanti* herceg birtokán nagy tűz pusztított tegnap este. Hét óra után, eddig ismeretlen okból kigyulladt egy husz öl hosszú lóistálló, amelyből idejekorán sikerült az állatokat kiszabadítani, de mégis beleégett három ló, 600 métermázsa zab, 40 mázsa árpa és sokféle gazdasági szerszám. A hatalmas tüzet, amely csaknem reggelig tartott, a morodai lakosság hasztalan próbálta lokalizálni. A kár meghaladja a 15 000 koronát, de biztosításból megtérül.

— **Egyezés a nyomdatulajdonosok és a betűszedők között.** A Vidéki Nyomdatulajdonosok Országos Szövetsége Szent István napján értekezletet hívott egybe Budapestra, amelyen *Forray* Róbert iparfelügyelő elnöklése alatt tárgyalták azon módokat, amelyek mellett az egyezés a két fél részéről megkötendő volna. Minthogy az egyezésnek százhusz pontja közül néhányra nézve nem jött létre a megállapodás, a tárgyalást augusztus 20-án el kellett halasztani. Vasárnap, szeptember 2-án délelőtt kilenc órakor folytatták *Forray* Róbert iparfelügyelő elnöklése alatt az értekezletet. Az értekezleten 10 munkaadó és 10 munkás volt je-

len Szegedről, Nagybecskerekéről, Pozsonyból, Miskolcra, Aradról és több vidéki városból. A csaknem egész nap tartó tárgyalás után sikerült megállapodást létrehozni. Az új árszabály 1906. december 1-én lép életbe és érvényben marad 1910. január 31-ig. Az egész országban érvényes lesz az árszabály, amely jelentékeny béremelést biztosított a munkásoknak. Az értekezlet végén *Forray* iparfelügyelőnek köszönetet szavaztak szíves közreműködéséért.

— **A szerelem halottja.** Budapesti tudósítónk táviratozza: *Kovács* József joghallgatóhoz, aki a Mozdony-utcában a 8 ik szám alatt levő „Olasz nőház” emzett vendéglőben lakott, tegnap délután látogatába jött két barátja: *Macza* József pénzügyminiszteri hivatalnok és *Tóth* László magántanuló. *Kovács* egészen jókedvű volt, eltréfált barátaival, három pohár bort rendelt a korcsmából, még koccintott velük, aztán elment az ablakhoz és céliővő pisztolyával szíven lölte magát. *Kovács* előzőleg semmit sem szólt szándékáról, úgy, hogy az asztalnál ülők teltét meg sem ahadályozhatták. A fiatal ember azonnal meghalt. Egy leragasztott levelet hagyott hátra, amely *Varga* Zsigmondnak szól Erzsébetfalvára. Barátai azt hiszik, hogy szerelmi bánatában lett öngyilkossá.

— **A csanádmezei főorvosi állás.** *Cseresnyés* János volt csanádmezei főispán annak idején *Fendel* János dr. elhalt tiszt főorvos helyére *Hoffer* Lipót dr. t nevezte ki. A vármegye alispánja azonban *Andrássy* Gyula gróf belügyminiszter távirati utasítására a vármegye többi elmozdított tisztviselőivel együtt *Hoffert* is felszólította hivatala átadására, miután kinevezését törvénytelennek jelentette ki. *Hoffer* engedelmességet, de az alispán rendelkezését a közigazgatási bizottsághoz intézett felebbezésében megtámadta. A közigazgatási bizottság azzal az indokolással utasította el *Hoffer* Lipót panaszát, hogy kinevezése előtt a főispán nem hallgatta meg a közegészségügyi bizottság véleményét, valamint a megüresedett főorvosi állásra pályázat mellőzésével történt a kinevezés. *Hoffer* Lipót az elutasító végzés fenti indokai ellen panaszszal fordult a közigazgatási bírósághoz s kéri az említett határozat hatályon kívül helyezését és illetményei folyósítását. A közigazgatási bíróság beszerezte a belügyminiszterlumnak e tárgyban annak idején kiadott utasítását, mely szerint az elhalálozás folytán megüresedett törvényhatósági tiszt főorvosi állás betöltésénél úgy a pályázat, mint a közegészségügyi bizottság meghallgatása a „sürgős szükségre” való tekintettel mellőzhető. A bíróság a panasz tárgyalására október 17-ikét tűzte ki.

— **A rákbetegség gyógyítása.** Kölnből jelentik, hogy *Schmidt* doktor, odaváló orvosnak sikerült a rákbetegséget okozó bacillust egy növényeken élősködő penészgombán tenyésztenie. Az állatba oltva az élősdit, a rákbetegség tünetmái jelentkeztek csakhamar. *Schmidt* doktor nézete szerint az állatot pusztító rákbetegségnek ugyanaz a bacillus az okozója, mint az emberi szervezetet rombolónak. Eddigi kísérletei alapján bizonyosra veszi, hogy sikerül majd a rákbetegség gyógyszerét megtalálni. *Schmidt* doktor meg van győződve arról, hogy az ő parazita-kivonata, ha nem is mindig, de gyakran kedvező eredményt idézhet föl.

— **A lakatlan Adakálé.** Temesvárról jelentik: Az Orsovával szemben a Dunán fekvő Adakálé-sziget jóformán teljesen lakatlan. Lakossága, amely régebbencsak is törökökből állott, a kik rózsakertészettel, halászáttal és kiskereskedéssel foglalkoztak, nem tudott már megélni és kivándorolt. A szultán Kisásziában, Brüsszaban telepítette le őket. Lassan-lassan elnépte-

lenedett a kis sziget és legutóbb már csak tizenhat török család lakott rajta. Ma ezek is elköltöztek fajrokonok után Kisásziába.

— **A Boros Beni-kör ügyel.** A Boros Beni-kör vasárnap délben a kör helyiségében választmányi ülést tartott, amelyen Múlek Lajos királyi közjegyző, a kör elnöke szép szavakban parentálta el *Vásárhelyi Bólát*, aki hosszú időn át a kör díszelője volt. Múlek indítványára a választmány kimondta, hogy a kör részvétét az elhunyt családjának átiratilag hozza tudomására és a temetésen testületileg képviselteti magát. Ezután bejelentette az elnök, hogy *Merosy Miklós* igazgató állásáról lemondott. Helyébe a választmány egyhangúlag *Szűcs György* Gézát választotta meg. Elhatározta a választmány, hogy a kör alapszabályait módosítani fogja. A tervezet elkészítésére szűkebb körű bizottságot küldtek ki. A kör, mint minden évben, ugy most is, a tél folyamán több összejövetelt, felolvasást és táncvigalmat rendez. A vizsgáló bizottság szervezésével és vezetésével a választmány *Györfy Ernőt* bizta meg. A választmány ezután is felhívja a kör tagjait, hogy az összejövetelek és egyéb szórakoztató előadások sikere érdekében mennél intenzívebben támogassák a vezetőséget. Ujabbán *Szabó Zoltán* nyug. alezredes lépett a kör tagjai közé. A választmányi ülésen Múlek Lajos elnökléte alatt jelen voltak: *Bene Gyula*, *Kossuth Pál*, *Hollósy Jakab*, *Bedő Arpád dr.*, *Kádár Jenő*, *Martzy Béla*, *Szűcs Vilmos*, *Kemler József* és *Kovács József*.

— **A szultánról.** A *Petit Parisien* egy munkatársa érdekes tudósításokat közöl a szultánról. A szultán nem lju már; 64 év terhét hordja a vállán s nagyon sokat kell szenvednie. Egészen úgy, mint a pápa, önkéntes száműzöttként él nagy palotája falai mögött, amelyet csak minden pénteken hagy el, hogy a selamlik hagyományos szertartásán részt vegyen. A szultán vatikánja a *Jildiz*. Ez a palota sem a versaillesi, sem a louvrei, sem a quirinali, sem a windsori kastélyhoz nem hasonlít. Egyáltalán nincs hozzá hasonló az egész világon. Mindenesetre háromnegyed évszázad alatt épült fel a *Jildiz*, s naponta újabb és újabb építkezések történnek rajta. Majdnem végtelen sorozata a házaknak, kioszkoknak, palotáknak, a *Merassim-palotától*, amely 1818-ban épült a német császár látogatása alkalmával, egész a „*Petit Trianon*”-ig, amely egy keleti Montepannak, vagy *Pompadour*nak köszönheti létét. A *Jildizben* mindenféle iparágban dolgoznak tisztán a szultán szükségletei számára. Köröskörül van a vár védett erődjeivel és barrikádjával. Mert ez a palota egész város, amelyben 7000 császári testőr s 5000 más ember él és lakik. S ott van a három több száz asszonyával. Naponta 1700 asztalt terítenek az itt lakó alattvalók számára. Fizetésük havonta egy milliónál többre rug. De a szultán gazdag, s 80 millió civillistáján kívül saját nagy vagyonából is merítne kell. Onmagára nem sokat költ. *Abdul Hamid* ruházata nagyon egyszerű s nem különbözik *Konstantinápoly* átlag lakosaitól. De azért összes udvari szabóinak nagyon sok bajuk van vele; egyiknek sem szabad fenséges testéhez közeledni; csak nagy távolságokról szabad megítélni, vajjon az elkészített ruhák jók-e. Régen a szultán nagyon szerette a kávét és szivarokat. Sétái közben mindig elkísérte a kávécsináló szolgál, hogy bármikor rendelkezésére bocsássa a friss makkát. Most azonban a szultán nem sétál többé. Betegen, elkeseredetten, mindenkir gyanakodva önmagának látszik terhére lenni. Majdnem semmit sem eszik; nagy pompával és kísérettel hozzák be az ételeket, amelyet megrendelt. A katonák mindegyike, aki az ételt hozza, mélyen meghajol előtte, *Abdul Hamid* rendszeren hozzá sem nyúl az étkekhez s már néhány perc múlva felkel az asztaltól.

— **Meghalt a színházban.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Erődi Károly* rendőrségi közbe-

sítő tegnap előadás után a Nemzeti Színházban rosszul lett. A mentőket hívták ki hozzá, de amíg ezek foglalkoztak vele, meghalt. A rendőrség a bonctani intézetbe szállította.

— **Van szerencsém a mélyen tisztelt helybéli és vidéki közönség szíves tudomására hozni,** miszerint ékszer, arany- és ezüstáru üzletemben egy teljesen elkülönített China ezüst áruosztályt rendeztem be; raktáron tartok csakis elsőrendű legfinomabb nehéz tűzi ezüstöt ajándék dísz tárgyakat, valamint étosztrókat kis eladásban és egész csettákban, a legmoltányosabb gyári árakon. A t. közönség b. pártfogásáért esd: *Weinberger Ferenc* ékszerész, *Fischer E* iz yalota. Ugyanott kapható a világ legjobb ezüst tisztítószere.

— **A Lifka-féle Bioskop.** Nehány nap óta a *Lifka féle Elektro-Bioskop* működik *Aradon*. A Bioskop, amely a Boczkó utca végén van felállítva, Európának már minden nagyobb városát megjárta és mindenütt, ahol csak megfordult, a legnagyobb sikert és elismerést vívta ki magának. Ezt egyrészt változatos, mulattató és tanulságos képsínek, — amelyek közt sok színes kép is van — másrészt pedig annak köszönheti, hogy a képek rezgése a lehető legkisebb, úgy, hogy a szemet egyáltalában nem rontja. A képek vibrálása azért olyan csekély, mert a Bioskopot egy elektro motor, ezt pedig egy 20 lóerejű gőzmotor hajtja. A berendezés is mindenben megfelel a modern izlésnek és kényelemnek. A Bioskopban naponta három előadást tartanak és a műsort minden második nap változtatják. A szórakoztató intézmény sok élvezetet szerez a közönségnek.

— **Birtokcsere.** Az aradi kir. törvényszék telekkönyvi hivatalában a következő birtokváltozásokat jegyezték be: *Argyelán Mihály* és neje *Papp Julianna* eladják az aradi 2822 sz. tjkvben felvett *Szeglet utca 3. sz. házat* 1000 kor. ért. *Tóth György* és neje *Nagy Ilonának*. *Benke Antal* és neje *Kejtor Erzsébet* eladják az aradi 3069 sz. tjkvben felvett *Gáj Kovács utca 20. sz. házat* 1800 kor. ért. *Paul Péter* és neje *Jung Teréznek*. — *Argyelán Dimitrie* eladja az aradi 2843 sz. tjkvben felvett *Szeglet-utca 22. sz. házat* 400 kor. ért. *Argyelán Györgynek*. — *Lakatos Pál* és neje *Murvai Zsuzsanna* eladják az aradi 2159 sz. tjkvben felvett *Mihály utca 81. sz. házat* 1600 kor. ért. *Varga András* és neje *Molnár Mariának*. — *Halász Miklós* eladja az aradi 6644 sz. tjkvben felvett *Török Gábor utca 6. a. sz. házat* 5200 kor. ért. *Kajtor Pál* és neje *Hruszka Emmának*. *Zlger István* és neje *Lipoczi Anna* eladják az aradi 1885 sz. tjkvben felvett *Arc utca 6. sz. házat* 1700 kor. ért. *Keresztes János* és neje *Szilágyi Erzsébetnek*. — *Duma György* eladja az aradi 4082 sz. tjkvben felvett *Szántót* 1400 kor. ért. *Török Jánosnak*.

— **Bolhák, svábok, poloskák** legbiztosabb pusztító szere *Vojtek* és *Weisznel* *Aradon*. 112

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Az első esküdtzéki tárgyalás.** Mára volt kitűzve az e havi esküdtzéki ciklus első tárgyalás, de a tárgyalást nem tarthatták meg. A vádlottak, *Czánk István* és társa ugyanis nem jelentek meg a bíróság előtt, a tanuk egy része pedig részeg állapotban volt, ami kihallgatásukat kizárta volna. Az elhalasztott ügyet valószínűleg a ciklus végén tárgyalják le, de nem lehetetlen, hogy már holnap sorra kerül az ügy, ha ugyanis a vádlottakat elő lehet állítani. Ellenkező esetben az esküdtzéki ciklus csak szerdán veszi kezdetét, amikor is egy emberölés büntetvével vádolt egyén, *Stancs Iván* előtt fog itélkezni a polgári bíróság.

NAPIREND.

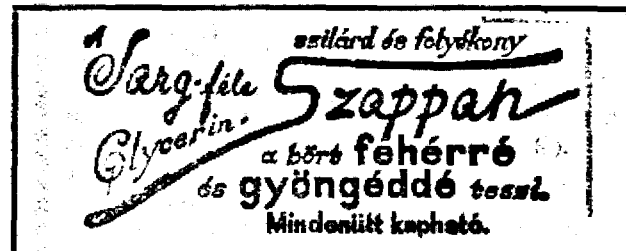
Szeptember 4. Kedd. Róm. kath. naptár: *Rozália*. — Protestáns naptár: *Rozália*. — Görög-keleti naptár (aug. 22.): *Zotik* és *társa*. — A nap két 5 óra 22 perckor, — nyugszik 6 óra 35 perckor.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek *Aradra* küldött táviratát szerint, a mai napra a következő időjárás várható: Változás nem várható.

A Fehér Kereszt-egyesület ingyenes orvosi rendelőintézete (Magyar-utca 6.) Rendelő orvosok: *Dr. Leitner Ernő* délután 3—4. *Dr. Fodor Ödön* délelőtt 8—9. *Dr. Rosenbaum Pál* délelőtt 8—9. *Dr. Hermann J. Károly* kedden és pénteken délelőtt 12—1 órákor.

Szeptember 8. A magyar szent korona országai vasutas szövetsége aradi kerületének népünnepélye (Városliget.) — Az aradi Meteor kerékpárklub versenye délután 3 órákor a simándi uton.

Szeptember 9. Az aradi polgári lövészegylet díjlövészele és díjwebéje (Városliget.)
Szeptember 18. Bvangélikus bál (Központi Szálló.) — Az aradi óras és aranyműves segédek szakegyletecek színelőadással egybekötött táncmulatsága (Városliget.)
Szeptember 23. Fokterrier és taesko kiállítás *Uj-Aradon* (Wallinger-kerthelyiség.)

3040

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapesti, szeptember 3.

Kínálat és vételkérő jó. Elkelt 45,000 métermazsa 5 fillérrel olcsóbb árakon.

Az árak 50 kilónként számítva:

Déli tőzsde.

Buza októberre	7.13—7.14
Áprillisi buza 1907-re	7.42—7.43
Rózs októberre	6.12—6.13
Zab októberre	6.54—6.55
Uj tengeri 1907-re	5.09—5.10

Zárisi 5 órákor:

Buza októberre	7.15—7.16
Áprillisi buza 1907-re	7.43—7.44
Rózs októberre	6.14—6.15
Zab októberre	6.56—6.57
Uj tengeri 1907-re	5.10—5.11

krányszat szállár.

Zárisi 3 órákor:

Osztrák hitelrészvény	674.—
Magyar hitelrészvény	811.50
Magyar koronajáradék	94.50
Osztrák-magyar államvasutó részvény	675.75
Déli vasut	167.50
Lezárt bank részvény	516.—
Magyar jelzálog hitelbank	522.—
Rima-Murányi vasúti részvény	585.50
Városi villamos vasut részvény	581.50
Konvertált jelzálogrészvény	134.75
Bgyesült Budapest fővárosi takpénzt.	2285.—
Adria tengerhajózási részvénytárs.	4450.—
Orosz járadék	79.10
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	—
Erzsébet szanatórium sorsjegy árúban	—

Budapest-kéányai sertéskereskedelem.

— Szeptember 3. —

Magyar előzetes: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül sulyban 112—113 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm sulyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül sulyban 117—118 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 123—124 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 126—127 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül sulyban 118—120 fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban — fillérig.

Sertéselészám: Szeptember hó 1. napján volt készlet 45,948 darab, szeptember hó 2. napján főlhajtatott 376 darab, szeptember hó 2. napján elszállított 1168 darab, szeptember hó 3. napján maradt készlet 45,156 darab.

A hízott sertéselészat irányszata: Változatlan.

— **Az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság** forgalmi kimutatása 1906. évi augusztus 1-től 15-ig. Személyszállítás 1906. augusztus 1-től 15-ig 27861 személy, bevétel 5444 korona 20 fillér, 1905. augusztus 1-től 15-ig 26008 személy, bevétel 5061 korona 50 fillér, 1906. január 1-től augusztus 15-ig 886350 személy, bevétel 68028 korona 50 fillér, 1905. január 1-től július 15-ig 820048 személy, bevétel 64681 korona 70 fillér. Tengerszállítás 1906. augusztus 1-től 15-ig 2880880 kilogram, bevétel 2846 korona 66 fillér, 1905. augusztus 1-től 15-ig 2926260 kilogram, bevétel 3006 korona 59 fillér, 1906. január 1-től augusztus 15-ig 45847860 kilogram, bevétel 45915 korona 16 fillér, 1905. január 1-től augusztus 15-ig 80291720 kilogram, bevétel 84467 korona 81 fillér.

Kézdivásárhelyi Vásárhelyi János, mint fia, Kézdivásárhelyi Vásárhelyi Janka, Berzal Takács Sándorné szül., Kézdivásárhelyi Vásárhelyi Júlia, Gyoroki Andrány Károlyné szül., Kézdivásárhelyi Vásárhelyi Júlia, mint leánya, saját, úgy az atyáiról, valamint az östös rokonok nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejthetetlen jó édes apa, após, nagypapa, fivér és rokon

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Kézdivásárhelyi Vásárhelyi János, mint fia, Kézdivásárhelyi Vásárhelyi Janka, Berzal Takács Sándorné szül., Kézdivásárhelyi Vásárhelyi Júlia, Gyoroki Andrány Károlyné szül., Kézdivásárhelyi Vásárhelyi Júlia, mint leánya, saját, úgy az atyáiról, valamint az östös rokonok nevében is mély fájdalomtól megtört szívvel tudatják a forrón szeretett és felejthetetlen jó édes apa, após, nagypapa, fivér és rokon

méltóságos

Kézdivásárhelyi Vásárhelyi Béla,

főrendiházi tag, a vaskoronarend lovagja, az aradosanádi egyesült vasutak vezérigazgatójának stb. stb. folyó évi szeptember hó 1-én, esteli 1/10 órákor, életének 68 ik évében, rövid szenvedés után történt jobbra szenderültet.

A boldogult földi maradványai szeptember 8-án, délután 4 órákor fogtak Széchenyi utca 6. számú házban a római katolikus szertartás szerint beszenteltetni és a felső temetőben lévő családi sírboltba örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szentmise a boldogult lelki üdvéért szeptember 4-én, délelőtt 10 órákor fog a főt. Minorita-atyák szentegyházában az egék Urának bemutatattatni.

Aldás emlékére!

Berzal dr. Takács Sándor,	Berzal Takács Sándor,
gyoroki Andrány Károly	berzal Takács Miklós,
vejel.	berzal Takács Constan-
Kézdivásárhelyi Vásárhelyi	tin,
Jánosné szül. Laczay Anna	berzal Takács Helén,
menye.	gyoroki Andrány Magda,
Özv. seprősi Czárán Antalné szül. Kézdivásárhelyi Vásárhelyi Eszter, nővére.	gyoroki Andrány Lajos,
	Kézdivásárhelyi Vásárhelyi
	Pál,
	unokái.

CSARNOK.

Tengeri kaland.

Irta: Molnár Ferenc.

I.

A nagy hajón, mely a görög szigetek felé vitt bennünket, az első napon szemlét tartottam. Utatartaim nagy része nem mulatsághól ment Dél felé, az üzlet vitta legtöbbjét. Ami a hajón levő asszonyokat illeti — és őszintén megvallva, ez volt az igazi szemlé — volt közöttük néhány csinosabb, de ahány csak volt, mind férfításaságban utazott s így igazi érdeklődésemet nem tudta fölkeltetni. Egyetlenegy volt közöttük, aki magányosan vágott neki a görög világnak, de ez az egy aztán kárpótolhatott bennünket valamennyire. Még most is, esztendőnk mulván, ha rá gondolok, elmondhatom róla, hogy én, aki bejártam Európát s láttam szelíd, szőke északi nőket, méltóságos angol asszonyokat, Páris csupa ideg hölgyeit, a barna római asszonyokat s aki Pesten megfordultam mindenütt, ahol szép leányokat és asszonyokat lát az ember, ennél szebb nőt világéletemben nem láttam.

Francia nő volt, asszony volt. Hogy özvegy e elvált e, avagy férjes nő, máig se tudom. De igen szép volt és gazdag lehetett, mert nagyon előkelő egyszerűséggel öltözött, gyönyörű utiszereit voltak és mindennap más toaletten jelent meg az ebédnél. Magas, sudár asszony volt és a formái nem keltették a férfiemberben amaz érzéki nyugtalanságot, melyet némely nők valóságos sugároznak magukból. S amily nyugodt, szinte pogány testalkata volt, olyan volt

a járása is, igazi asszonyos járás és olyan volt az arca is, derűs, harmónikus arc, gondolkodó szem, az erősebb idegélet nyoma nélkül. Hogy a hangja milyen volt, azt egészen megismerkedésünk napjáig nem tudtam, mert soha nem beszélt senkivel. Egyedül jött ki a kajútjából, egyedül ült a fedélzeten s ha a hajó egy-egy napra megállott valami parti városkánál, egyedül indult sétára az idegen földön.

Néha titkon azt gondoltam, hogy valami hercegasszony. Minden, amit sikerült róla megtudnom — és a mai napig se tudok többet róla — az volt, hogy francia nő.

Az asszony napról-napra jobban érdekelt. Roppant szerettem volna megismerkedni, de ez majdnem lehetetlen volt. Miután a hajón senkit se ismer, megamnak kellett volna bemutatkoznom, de ettől mindig irtóztam előkelő asszonyokkal szemben. Azt tartom, hogy a bemutatkozás férfi és nő közt kölcsönös megállapodásnak a megpecsételése, melyben a legfontosabb elem a kölcsönös engedelmesség a bemutatkozásra. Itt ez hiányzott, magam meg nem akartam hozzájárulni.

De egy csillagos szép estén, hogy a fedélzeten sétálva magányosan találtam az asszonyt, egy pillanat alatt meghalt bennem a finom érzékű társadalmi tény. Ugy látszott, hogy a tenger és az ég között nincs más, csak mi ketten s erre a gondolatra fölbredt bennem a kalandor. Száz meg száz mérföldnyire a háztól, nyílt tengeren, szemtől szembe ezzel a gyönyörű teremttel — ugyan mért ne mondjak le az ostoba formákról. Meg abban a pillanatban, mikor ez a kalandorvér felbuzgott bennem, odaléptem az asszony elé, levettem a kalapot, engedelmét kértem tőle és bemutatkoztam neki. A nevemhez hozzátettem a címet, s franciára fordítva a „miniszteri titkár” gyönyörű magas rangnak hangzott. Az asszony rám mosolygott és csöndesen, olyan hangon, amely illett az arcához, a modorához. A megjelenéséhez, csak ezt mondta:

— Nagyon kedves, hogy bemutatkozott. Három nap óta megállapodtam abban, hogy maga a legizgalmasabb férfiarc ezen a hajón.

Szerettem volna nyugot nézni erre a meglepő kijelentésre, de e helyett elmosolyodtam és néhány bókot vágtam francia nyelven. Beszélgetni kezdünk az utazásról. Görögországról, ahová ő épp úgy, mint én, mulatsághól ment. Megtudtam, hogy párisi. Majd az éjszakáról, a csillagokról s a tengerről beszélünk.

— Újon ide mellém erre a kötélcsonóra — mondta hirtelen. — És beszéljen a csillagokról, mert úgy látom, hogy ért az asztrológiához.

Boldogan kuporodtam le a kötélre, azt hiszem, épp ily boldogan ültem volna ebben a percben egy tükörbokrba is. És beszélni kezdtem a csillagokról.

A csillagok után a más bolygókra lehetett élet, majd a tulvilág, a lelkék bolyongása, spiritizmus, hipnózis került szóba. Igazi éjszakai beszélgetés, aminőt az emberek égnék fordított arccal, sugárzó szemmel szoktak csillagos nyári éjszakán folytatni.

— Nézze — szólt közbe hirtelen — lefutott egy csillag!

Mikor ezt mondta, hirtelen megfogta a vállamat. De azonnal el is eresztette.

Ránéztem. A szeme most mély tüzzel égett s az a nagy nyugalom, amely nappal honolni szokott az arcan, mintha lassan izzani kezdett volna. Bennem erősen buzogott a kalandvér.

— Asszonyom — mondtam neki — a hajó még éjjel előtt kiköt. Ahol kiköt, ott annyi a babér és az olajfa, hogy az ember szinte elbódul tőle. Boldog volnék, ha önt ebben a városban éjszakai sétára kísérhetném.

A szemembe nézett.

— Jó — mondta csöndesen.

(Folytatása következik.)

IDEGENEK ARADON.

Szeptember 3.

Központi szálloda. Dadányi Lajos testőrkapitány Budapest. — Rombey Dezső kártyeszló Budapest. — Kohn Sándor tisztviselő és fia Alváca. — Hochinger Arnold utazó Bécs. — Jeszensky Ferenc magánzó és neje Temesvár. — Arnold Andor birtokos Ujszentanna. — Kelemen Jenő utazó Budapest. — Fränkel Ottó mérnök Zágráb. — Aufrecht Mór magánzó Nagyvárad. — Heral Bernát igazgató Budapest. — Gerhardt Antal birtokos Budapest. — Wirtl Antal kereskedő és fia Budapest. — Herskovits Ignác és Lajos faterkeskedő Budapest. — May Antal igazgató Debrecen. — Korbuly birtokos T. Bieske. — Sand József utazó Budapest. — Talányi János tak főpénztárnok Orosháza. — Ats Viktória magánzó Budapest. — Lakos József urad. könyvelő — Löbi Sándor utazó Ujvidék — Nuszbaum Zsiga birtokos Borossebes. — Libling Ede utazó Bécs. — Bauer Ernő igazgató Borossebes. — Niculesca Adrian főhadnagy Brassó.

Pannonia szálloda. Bárdos Oszkár ügygyáros Budapest. — Budinczky Ernő bizt. felügyelő Budapest. — Leitner Pál pénztáros Pécska. — Kovács Emil mézszáros Nagyhalomgy. — Illovitz A. borkereskedő Felsővisó. — Tatáts István áll. isk. igazgató Vizakca. — Réz Béla dr. ügyvéd és neje Kézdivásárhely. — Grosz Jakab kereskedő és neje Lugos. — Markstein I. Béla főerdész és családja Barakony. — Fábry József birtokos Nagyvárad. — Raumbaunsky Károly kereskedő Berkes. — Junger Márk bányahivatalnok Zám. — Eidner Henrik bányagazgató Zám. — Apsi Polyak Jenő gyógyszerész Szemlak. — Schlé Albert kereskedő és fia Bokszeg. — Vukuleku József birtokos Sepős. — Darabucz János földbirtokos Kurtics. — Tóth Lajos Kovács Kétegyháza.

MAGYAR
GYÁRTMÁNYU
"ÁRPÁD"
RAJZESZKÖZ
A LEGJOBB
ISKOLAI KÖRZŐ.

Egyárta: SZÉNÁSY BÉLA

rajzeszköz- és papírnemű-gyára

Budapest, IV., Ferenczlek-tére 9.

1327

Van szerencsem a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy folyó évi szeptember hó 1-től kezdődőleg,

a minorita-rend palotájában
(Weltzer János-utca 2. szám a.)

a volt Klapok Alajos-féle

fényképezési műtermet átvettem

és ott férjem vezetésével a mai kor igényeinek megfelelő

festő- és fényképezési műtermet

2163 NYITOK

Kiváló tisztelettel:

Balassa (Blaschka) Ernőné.

Angol A kizárólagos posztó gyári raktárban
öltöny szöveteket
35% megtakarítással
árusítunk.

Leichner és Fleischer
Arad, Szabadság-tér 17.

Fiuk részére maradékok kaphatók.

Iskola!

1906. szeptember 1-től.

Krausz Paulin

könyv- és papirkereskedése

ARAD, Színház-épület.**Iskolakönyvek****1906/7 évre.**

Teljes raktár
az összes tanintézetek részére.
Füzetek

Rajztömbök

Körzők

Iskola-táskák stb.

Teljesen tiszta

használt tankönyvek

félárban!

Az összes szükségletek
elsőrendű minőségben,
leszállított árban!

Minden nálam vásárolt könyv- és tanszerért
felelősséget vállalok!

Kiváló tisztelettel

Krausz Paulin,

könyv- és papirkereskedése

Atzél Péter-utca, Színház-épület.

INGUSZ L. ÉS FIA

könyv- és papirkereskedése

Arad, Weitzer János-u.

Iskolakönyvek

az összes helybeli tanintézetek részére:

használt, igen jó
karban levő tan-
könyvek fél árban

kaphatók,

új iskolai könyvek

teljes raktára.

A legújabb előirt kiadásokban.

Füzetek,

2261

rajztömbök,**rajzeszközök**

előirt minőségben kaphatók

Ingusz L. és Fia

könyv- és papirkereskedésében.

Az összes író, rajzszerék
magyar gyártmányok!

Iskolakönyvek

1906/7-re

KERPEL IZSÓ

könyv- és papirkereskedése

Arad, Andrassy-tér 20. (Fischer-palota.)

Van szerencsém tisztelettel tudatni,
hogy üzletemben

**iskola-
könyvek**

az összes helybeli és vidéki tanintézetek
részére az előirt legújabb kiadások-
ban, tiszta és kifogástalan állapotban

használtan is,

félárban,

leggondosabban fertőtleníttve kap-
hatók. — Minden tölem vásárolt tankönyv
használhatóságaért szavatolok.

Az összes tanszerek u. m.:

füzetek, rajztömbök,. vonalzők, körzők, .festékek, táskák, stb.

elsőrendű minőségben, nagy választékban vannak raktáron.

Igen jutányos árak,

376

gyors és pontos kiszolgálás!

A n. é. közönség szives pártfogá-
sát kéri

kiváló tisztelettel

Kerpel Izsó

könyv- és papirkereskedő.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Boros Béni-tér 1. sz.
házban két üzlethez is kiadó. 2286

Eladó ház!

Világos főutcáján egy teljesen jó karban levő 10 évig adómentes ház, melyben szép üzlethelyiségek vannak, azonnal eladó. Értekezhetni Kovaszinczon Tóth Lajos kereskedőnél. 2288

Eladó.

Paulson egy ház, melyben évek óta üzlet van azonnal kiadó esetleg eladó. Értekezhetni lehet Schwab Albertnél, Arad, Petőfi utca 1. szám. 2288

Lampionok

20 fillértől, confetti és serpentin kapható **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon, Weltzer János utca. Telefon 517. 235

Kiadó

egy elegánsan bútorozott kényelmes szoba külön bejárattal. Szent László utca 5. szám. — Bővebbet ugyanott. 2800

Intelligens úri családnál

3—4 középiskolai tanuló teljes ellátásban részesül. Instructor a háznál. Zongora használat. Esetleg egy különbejárattal bútorozott szoba azonnal kiadó. Cím a kiadóhivatalban.

Veszek könyvtárakat,

egy-egy könyvet és hangjegyeket legmagasabb áron. Kerpel Izsó könyv-, papír- és zeneműkereskedése, könyv- és zenemű kiadóháza, Aradon. 246

Festészetben,

rajzban előnyösen tanít Guttman Margit okl. rajztanítónő Aradon, Edelspacher-utca 7B. 2301

Eladó

1/11, 1/8, 1/7 számú használt Cassa. — Bildhauer Lajos, Orczy-utca. 2298

Egy helybeli

rövidáru nagykereskedésnél egy szakképzett könyvelő, aki a magyar és német nyelvet is tökéletesen bírja, ez év október hó 1-én való belépésre, alkalmazást nyerhet. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2802

Használt

jó állapotban levő kerékpárt megvételre keresek. — Böhm Béla (Neuman-gyár). 2297

Családi lakóház.

6 szoba, fürdőszoba és mellékhelyiségek, november 1-re kiadó. — Bővebbet Halász-utca 16. 2247

Tanulókat

magánórákra elvállal tanítónő csekély díjért. — Cím a kiadóhivatalban. 2295

Van szerencsém a nagyérdemű közönség figyelmébe ajánlani, hogy a gróf Nádasdy-palotában, Forray-utca

uj órás és ékszer üzletet

nyitottam, ahol órák és ékszerek a legutányosabb ár mellett kaphatók.

Ugyisint veszek zálogszedűtűkat, tört aranyat, vagy uj tárgyakra átcserelem. 1771

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve vagyok kiváló tisztelettel

Deutsch Izidorné.

Kérem a czéget nem össze-
tevesztetni!

Úraságoktól

használt nyári és téli férfi-ruhákat, utazó-bundákat, háló, ebédlő- és más bútorokat a legmagasabb áron veszek és eladok rendkívül olcsó árak mellett. Kívánatra házhoz is megyek.

Frakk öltönyök kölcsönj mellett kaphatók.

ROTH IZIDOR

Aradon, Asztalos Sándor utca 5. sz., az „Arany ABC” mellett. 2281

Kérem a czéget nem össze-
tevesztetni!

Magyar királyi államvasutak áll. főnökség.

2624—1906. R. szám.

Árverezési hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, miszerint az üzletszabályzat 70. §-a értelmében elárúsítandó u. m.: két kecsirakomány préselt szalma nyilvános árverezése az Arad állomásunkon lévő raktárhivatalban 1906. évi szeptember hó 3-án déli előtt 9 órakor tartatik meg, mely árverezésre a t. cz. közönség ezenel meghívatik.

Az állomásfőnök h.

Bakos.

Arad szab. kir. város által segélyezett

ARADI ZENE-CONSERVATORIUMBAN

mint az országos m. kir. zeneakadémiára előkészítő iskolában (Arad, Szabadság-tér 21. sz.) a beiratások szeptember hó 1-től mindennap d. e. 9—12-ig, d. u. 4—6-ig tartanak.

TANÁRI KAR:

BAYER BETTELHEIM IDA (felügyelőnő, zongora és zeneelmélet.
KISS JANKA, czimbalom.
KLEIN SÁNDORNÉ zongora.

MÜTTERMÜLLER JÓZSEF, (igazgató) zongoradonka, zongora és kamarazene.
MÜTTERMÜLLERNÉ LENGYEL ERZSI, zongora és zene elmélet.

SPERBER FRIGYES, (igazgató) hegedű, mélyhegedű és zenekar iskola.
UNGER MUR, (igazgató) hegedű, zongora és zenekar iskola.
WEIHART AURORA, ragán-énekes.

Tandij havonként: az alsó osztályokban 10 kor., fuvóhangszer 6 kor. Előre fizetendő.

2149

BEIRATÁSI DIJ: 6 KORONA.

Az igazgatóság.

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

Őszi kelme ujdonságok

már teljes választékban raktárra érkeztek.

Finom angol és fekete szövetek 140 ctmr szélesek.

A n. é. közönség b. figyelmét felhívjuk azok megtekintésére.

Kiváló tisztelettel

Rosenblüh K. és Társa.

3811

Schweitzli himzés maradékok félárban, ezérna és pamutvászon maradékok!

A tojáslejárás viz nem sokat ér a hányásos hasmenésben (gyermek kolerában); nem válik be a beteg gyermek könnyen emészthető táplálékául, mivel a fehérje legnagyobb része egyáltalában nem is szívódik fel a beteg bécsatornában, hanem emésztetlenül ürül ki, azt a kis részét pedig, mely a bélben átalakul, a betegséggokozó csirák peptonokká változtatják, ezek pedig már nem használhatók a test táplálására, ellenben annál inkább serkentik a betegséggokozó csirák nyésétét. Sokkal jobb táplálék a vízben főzött Kufeké-féle gyermek liszt, mivel a benne foglalt növényi fehérje rossz talaj a betegséggokozó csirákra, viszont maga, csakugy mint a vele levő ásványi anyagok, a beteg bélben könnyen felszívódik s jól táplál, annál inkább, mert a Kufeké féle gyermeklisztben foglalt táplálóanyagokat, ugyanazon arányban kapja a test, mint az anyatejben.

3787. B. Nr. 71.

Nyiri krumpli

nagyban és kicsinyben legol-
csóbban állandóan kapható

Löwy és Pollak

cégnel

Karolina-u. 7.
Telefon 206.

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
zönség becses tudomására hozni, hogy
budapesti cipész-műhelyemet
Aradra, Deák Ferencz-utca 39. szám
alá helyeztem át.

Több évi működésem által a fővá-
rosban, azon kedvező helyzetben vagyok,
hogy igen t. rendelési minden igényeinek
megfelelhetek, midőn a legmodernebb
munkát a legjutányosabb ár mellett el-
készíthetek. 1942

Kérem az igen t. közönséget egy pró-
barendeléssel erről meggyőződni és engem
becses pártfogásával támogatni.

Valódi Szévo fűzős cipő 13 kor.

Kiváló tisztelettel

Fried Ignác,
budapesti férfi- és nő-cipész.

Nap és esőernyő raktár.

Kizárólag saját gyártmány!

Raktáram tulhalmozottsága, vala-
mint az előhaladott idény miatt,
nap- és esőernyőmet min-
den elfogadható árban bocsátom a
mélyen tisztelt vevő közönség ren-
delkezésére.

Minden néven nevezendő ernyők
behuzását és javítását 1-2 óra
alatt a legjobb kivitelben és jutá-
nyos árban eszközölöm. 221

Nassan R.

Szabadság-tér 19.

Rosenblüh J. és Társa mellett.

Sajattermésű nemesfajú sárga és görög

dinnyéit

ajánlja

1991

Hámory gazdaság

sárgadinnyét 16 fillér, görögdinnyét
8 fillér per kg. árban

ARAD,

Deák Ferencz-utca 3., az udvarban.

Boros hordók eladóok

2299

Erzsébet körut 22.

Sok millió előkelő
urhölgy használja a
világhírű

Földes-féle

Margit-Cremet,

mely szírtalan, ártalmatlan s rögtön szépit.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható
ártalmatlan zser szeplők, májfoltok, bőrtakák, pattá-
nások, kiütések s mindennemű bőrbaj ellen. A világ
legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek an-
nak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után
erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár:

3881

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

Hölgyek és uraknak igen fontos!

Hajós-féle

Hajregenerator

az ősz haj eredeti színét és ifjúkori szépségét rövid idő
alatt visszaadja. Sem a fejbőrt, sem a fehéreműt nem piszkítja.

Ára 1 kor. 20 fillér.

Hajós-féle

Goldelse

aranyzőkére fest minden haját. Meglepő eredmény.
Teljesen ártalmatlan. A hajbőrt erősíti, a korpaképződést meg-
szünteti. Ára egy üvegnél 2 kor.

Hajós-féle

Depilatorium

kitűnő a maga nemében, páratlan szőrvesztő szer.
Kezelése a legegyszerűbb. 5 perc alatt a haját bármely helyről
eltávolítja. Ára 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a készítőnél:

Hajós Árpád

gyógyszertárában

3881

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Városi és megyei telefon 115 szám.

Egyéves önkéntes urak és szülők figyelmébe!

Az összes fegyvernemek részére
szükséges pontos előírás szerinti láb-
betétek, ugyszintén iskolás gyerme-
keknek tartós,

jó, erős CIPŐKET

készít

762

Seelinger M. Andor

urak és nők mintacipészete

Arad, Szabadság-tér 4. szám.

Orthopéd gyógycipők nagy sikerű
eredményekkel készülnek.

Városi és megyei telefon 115. szám.

Permetező javítások elfogadtnak.

M. kir. szabadalmazott

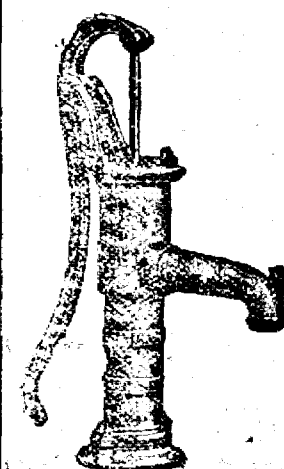
Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű
gummi csövek legolcsóbb gyár-
árakon.

A szivattyu hengerből a bor utolsó
cseppig kifolyik, a szőlő magvak,
hójak és egyéb tisztátalanságok
azonnal továbbíthatnak, ezáltal a sziv-
vattyu nem romlik és a bort nem
ronthatja, a gépezet jó működé-
seért 3 évi jótállás, ingyen javítás

Tüzi fecskendők

Golyó szelepekkel. Közsé-
geknek legalkalmasabb,
mert homokos és sáros víz hasz-
nálatánál sem tagadják meg a
szolgálatot, — a gép jó működé-
seért 3 évi jótállás (ingyen javítás),
hozzá való országos egységes csa-
varok és a legjobb minőségű be-
tölti gummirozott kender-csővek a
legolcsóbb árban.

Kutak

a hozzávaló
csövekkel

olcsóbbak és
jobbak, mint
bármely bel-
vagy külföldi
gyárban.

Hönig Otto

m. királyi szabadalmazott tüzi fecskendő
és szivattyu készítő. 374

Arad, Rákóczi-utca 27. sz.

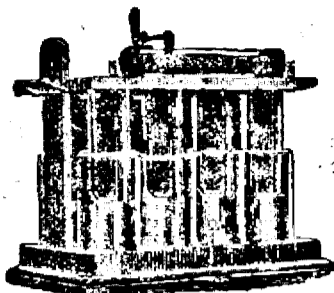
Nagy raktár párisi különlegességekben!

UJ!

UJ!

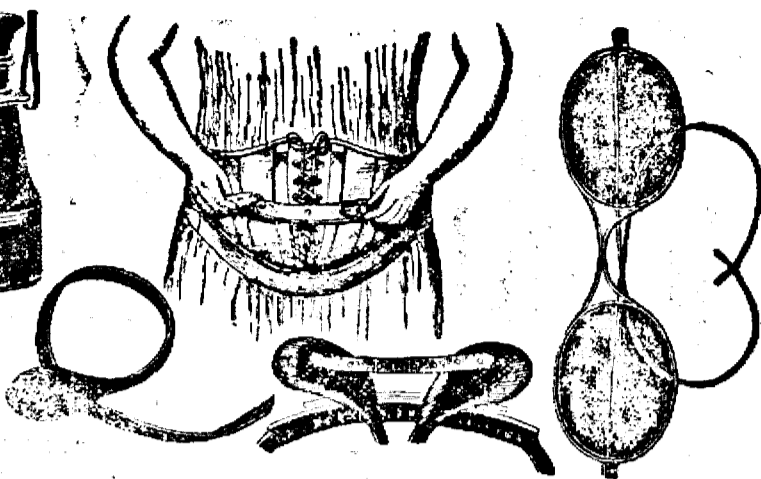
UJ!

UJ!

Andrássy-tér

22.

A nagyérdemű közönség tudomására hozom, hogy Aradon, Andrássy-tér 22. szám alatt a mai kor igényeinek megfelelő: Orvosi műszerek, saját műhelyemben készített kötszerek, ugymint: sérv, haskötők, szuspensziók, valamint látásérzéketlén érzékek, ugymint: színházi és tábori látesövek, mindennemű szemüvegek

nagy raktárát megnyitottam.

1871

Szíves pártfogását kérve, maradtam alázatos szolgája Deutsch Mihály.

Nagy raktár párisi különlegességekben!

ad 257—906.

Arverési hirdetmény.

A kapruczai körjegyzőséghez tartozó községek képviselőtestületeinek elhatározása folytán ezzel közhírré teszem, hogy a faalkotásu jelenlegi körjegyzői épületet, melynek hossza 19 méter, szélessége 9 méter, f. évi szeptember hó 8-án, d. e. 11 órakor a körjegyzői irodában tartandó nyilvános árverésen készpénz fizetés mellett eladóvá teszem.

Kikiáltási ár 500 korona. Miről venű szándékozók arról értesítettnek, hogy az eladott ház 4 napon belül elhordandó lesz.

Zárt ajánlatok a kikiáltási árnak 10 %-ával látandók el.

Kelt Kapruczán, 1906. aug. 27.

2264

Totterer János,
körjegyző.

Ma új műsor!

LIFKA-féle

Elektro-Bioskop

a Boczkó-utcán

egyedül álló szórakoztató intézmény.

Fényes villanyvilágítás.

Naponta 3 előadás:

7, 8 és 9 órakor estb. Vasárnap és ünnepnapokon d. u. 3-tól óránként.

Minden 2-ik nap teljesen új műsor.

Ütőhelyek felnőtteknek: I. hely 80 fill., II. hely 60 fill., III. hely 30 fill. Tíz éven aluli gyermekeknek: I. hely 40 fill., II. hely 20 fill. Katonáknak örmestertől lefelé a III. helyen 20 fillér.

Tisztelettel:

Lifka Ernesztin,
tulajdonosnő.

2204

ad 257—906.

Arlejtési hirdetmény.

A kapruczai körjegyzői lak- és iroda-helyiség újonnan felépítésére a megyei törvényhatóság 225/1906. sz. határozatával jóváhagyott és költségvetésileg 20390 kor. 34 fillérrel megállapított terv alapján folyó évi szeptember hó 8-án, d. e. 10 órára a kapruczai körjegyzői irodában tartandó árlejtést hirdetek.

Az árlejtési határnapig az építési feltetelek, terv és költségvetés a kapruczai körjegyzői irodában hivatalos órán belül megtekinthetők. Zárt ajánlatok a kikiáltási árnak 10% ovadékkal kell ellátva lenniök.

Miről vállalkozók arról értesítettnek, hogy a téglanyag ez évben már megkezdendő építkezéshez rendelkezésre áll.

A kapruczai körjegyzőség képviselőtében.

Kelt Kapruczán, 1906. aug. 27.

2266

Totterer János,
körjegyző.

Vidéki szülők figyelmébe!

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy Neumann M. cég aradi üzletéből 15 évi működésem után kiléptem s helyben Szabadság-tér, gróf Nádasdy-palotában

férfi-, fiu- és gyermekruha áruházat nyitottam.

Lelkiismeretes kiszolgálás. Meg nem felelő árut kicserélek vagy a pénzt visszaadom.

Mérték utáni rendelések.

Aradon iskolába járó diákok vidéken lakó szülőknek különös figyelmükbe ajánlom, hogy t. rendelöimnek javításokat és vasalásokat ingyen készítek. — Postai megrendelések pontosan, lelkiismeretesen és gyorsan elintéztetnek.

1861

BRAUN MIKSA.